

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA PEDAGOGICKÁ
CENTRUM TĚLESNÉ VÝCHOVY A SPORTU

**České svátky v projektovém vyučování v mateřské
škole s důrazem na pohybové aktivity**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Andrea Osangová

Předškolní a mimoškolní pedagogika, obor Učitelství pro mateřské školy

Vedoucí práce: Mgr. Gabriela Kavalířová, Ph.D.

Plzeň 2021

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

V Plzni, 15. dubna 2021

.....
vlastnoruční podpis

Chtěla bych upřímně poděkovat Mgr. Gabriele Kavalířové, Ph.D. za vedení, ochotu a cenné rady při vypracování této bakalářské práce. Dále bych ráda poděkovala své rodině za podporu, kterou mi projevovovala v průběhu celého studia.

OBSAH

ÚVOD	4
1 CÍL A ÚKOLY	6
1.1 CÍL PRÁCE.....	6
1.2 ÚKOLY PRÁCE.....	6
2 TEORETICKÁ VÝCHODISKA	7
2.1 PROJEKT.....	7
2.1.1 Postup a plánování projektu	7
2.1.2 Cíle projektu	8
2.1.3 Hlavní myšlenky a problémy projektu	8
2.2 PROJEKTOVÉ VYUČOVÁNÍ A JEHO POČÁTKY	9
2.2.1 Projektové vyučování v mateřské škole	10
2.3 MOTORICKÝ VÝVOJ V PŘEDŠKOLNÍM VĚKU	12
2.4 ČESKÉ SVÁTKY.....	14
2.4.1 České svátky v projektovém vyučování.....	15
2.4.2 Rozdělení aktivit podle rámcového vzdělávacího programu	16
3 METODIKA PRÁCE	18
4 PRAKTICKÁ ČÁST.....	19
4.1 CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO BLOKU	19
4.1.1 Záměr a cíle vzdělávacího velikonočního bloku	19
4.2 MOTIVACE A SEZNÁMENÍ DĚTÍ S VELIKONOCI.....	19
4.3 NABÍDKA ČINNOSTÍ	20
4.3.1 První den.....	20
4.3.2 Druhý den	25
4.3.3 Třetí den.....	32
4.4 DALŠÍ AKTIVITY NA VELIKONOCE.....	37
4.4.1 Pohybové	37
4.4.2 Výtvarné a tvořivé	41
4.5 POHYBOVÉ AKTIVITY NA VÁNOCE	50
4.6 POHYBOVÉ AKTIVITY NA HALLOWEEN.....	54
5 DISKUZE.....	63
ZÁVĚR.....	65
RESUMÉ.....	66
SUMMARY	67
SEZNAM LITERATURY	68
SEZNAM OBRÁZKŮ.....	70

ÚVOD

Jedním z důvodů, proč jsem si vybrala téma projektové výuky pro předškolní děti, byl citát Alberta Einsteina „*Hra je jeden z nejefektivnějších způsobů, jak zjednodušit život. Přesně to jsme dělali jako děti, ale v dospělosti jsme si hrát zapomněli.*“ (dostupné z: <https://citaty.net>) Tento citát mě přivedl na to, jak šťastná jsem jako dítě byla, když jsem se účastnila mnoha volnočasových aktivit. Proto jsem se snažila zavzpomínat a vytvořit podobný den pro ostatní děti.

Hlavním důvodem, proč jsem chtěla začít studovat pedagogickou školu, byl ten, že jako malé dítě jsem viděla velký vzor ve své paní učitelce v mateřské škole. Motivovala mě takovým způsobem, že já sama chci nyní toto povolání vykonávat. Byla učitelkou, která dokázala propojit dramatickou výchovu s každou činností, která ji jen napadla. Pro mě jako dítě to bylo něco tak zábavného, že jsem se těšila každým dnem na nové hry, divadla a spoustu dalšího. Já bych v mateřské škole chtěla vytvořit něco podobného, a to snažit se jakoukoliv činnost propojit s výchovou tělesnou.

Zvolila jsem projektové vyučování na téma Velikonoce, protože si myslím, že se v mateřských školách české svátky slaví spíše výtvarně, hudebně či dramaticky. Já bych do oslav našich svátků chtěla zapojit hlavně tělesnou výchovu, a proto jsem vytvořila zásobník aktivit, které se budou zabývat všemi výchovami s důrazem na výchovu tělesnou.

Pohyb je základním projevem člověka, a proto se má bakalářská práce zabývat rozvojem hrubé i jemné motoriky u předškolních dětí. Na rozvoj jak hrubé, tak jemné motoriky navazují další činnosti rozvíjející např. grafomotoriku. V předškolních letech se u dětí zlepšuje koordinace pohybů, děti jsou hbitější a mají přesnější pohyby. Dítě, které nemá přirozeně a dostatečně rozvinuté pohybové schopnosti a nedisponuje různými pohybovými dovednostmi pro daný věk, se může stranit kolektivu, protože ostatním dětem nebude stačit. Pohyb jako takový je úzce spjat s vývojem dítěte po tělesné, psychické i sociální stránce. Hlavním významem pohybových chviliek v mateřské škole je zpestření výuky, ovlivnění pozornosti dětí, odstranění jejich únavy a zlepšování vztahu k pohybové aktivitě.

Tato práce se zabývá přípravou různě zaměřených aktivit pro třídní projektové vyučování na téma Velikonoce. Dále je práce obohacena o soubor pohybových aktivit, které je možno využít v rámci oslav jiných českých svátků (Vánoce, Dušičky). Teoretická východiska jsou rozdělena do kapitol, přičemž první kapitola všeobecně pojednává o projektech a informuje o projektech týkajících se dětí předškolního věku. Další kapitola se zaměřuje na motorický vývoj předškolních dětí. Třetí kapitola je věnována českým svátkům

a možnostem jejich využití v prostředí mateřské školy. Pro děti bude vytvořen soubor aktivit pohybových, hudebních a výtvarných na téma Velikonoce. Mým cílem je do mateřských škol zanést efektivní trávení českých svátků netradičním způsobem.

1 CÍL A ÚKOLY

1.1 CÍL PRÁCE

Cílem bakalářské práce je komplexní příprava projektového vyučování s důrazem na pohybové aktivity v rozsahu tří dnů na téma Velikonoce pro skupinu dětí předškolního věku.

1.2 ÚKOLY PRÁCE

- Výběr a vytvoření vhodných pohybových (sportovních), výtvarných, hudebních a dalších aktivit pro děti předškolního věku vztahujících se k tématu Velikonoc
- Vytvoření projektového vyučování v rozsahu tří dnů na téma Velikonoce
- Na základě navázání na téma Velikonoce vytvoření dalších možných pohybových (sportovních) aktivit vztahujících se k jiným českým svátkům a tradicím (pohybový deník)

2 TEORETICKÁ VÝCHODISKA

2.1 PROJEKT

Projekt je soubor činností a procesů, které se odehrávají v určitém časovém rozmezí či pásmu a jejichž cílem je vytvoření něčeho nového a konkrétního, určeného pro vybranou skupinu dětí. Projekt musí mít jasný cíl, díky kterému něco můžeme změnit, zrealizovat. Každý projekt je nesrovnatelný s jinými, protože je prováděn konkrétní osobou či skupinou, a to pouze jednou. V dnešní době je stále oblíbenější na školách uskutečňovat projekty, projektové vyučování, projektové dny či projektové týdny (Rosenau, 2000), (Tomková a kol., 2009).

Definici projektu nabízí Rosenau (2000, s. 8): „*Projekty jsou dočasné úkoly s přesně stanoveným cílem, jejich splnění vyžaduje organizované využití odpovídajících zdrojů.*“

2.1.1 POSTUP A PLÁNOVÁNÍ PROJEKTU

Při vytváření projektu je v první řadě nutné samotný projekt naplánovat a ujasnit si, jaký bude postup jeho realizace. Plánování odborníci rozdělují do několika fází či částí:

1. část – teoretická východiska: zahrnují definici cílů, tzv. trojimperativ, zahájení samotného projektu, domlouvání a vyjednávání, sepsání a podepsání příslušných smluv;
2. část – plánování projektu: v druhé části je důležité si uvědomit, proč je třeba plánovat a jak k plánování správně přistupovat, ujasňují se nástroje časového plánování, hierarchická struktura činností, odhadování času, rizika a rezervy, vliv omezených zdrojů apod.;
3. část – vedení lidí: třetí část patří organizaci projektu v oblasti lidských zdrojů, organizování týmu a podpůrného týmu, vytýčení role manažera projektu a udělování praktických rad, které mohou realizaci projektu usnadnit;
4. část – sledování postupu: v rámci sledování postupu je potřeba vybrat vhodné nástroje ke sledování, pracovat s výkazy projektových nákladů, organizovat kontrolní schůzky, ujasnit si, jak postupovat při změnách projektu a řešení neočekávaných nastalých problémů;
5. část – ukončení: ujasnit si, jak bude projekt dokončen a jaká bude jeho závěrečná prezentovaná podoba;
6. část – ostatní otázky: poslední fází je zodpovězení otázek týkajících se např. postupu po realizaci projektu (Rosenau, 2000).

Rektořík a kol. (2015) při plánování projektu klade důraz na to, aby byla jasně stanovena tzv. projektová hierarchie, o které hovoří jako o základním organizačním

předpokladu k dosažení cílů projektu. V rámci této hierarchie je vymezena nadřízenost a podřízenost subjektů, které se na projektu podílejí.

2.1.2 CÍLE PROJEKTU

Velmi důležitou částí přípravy a realizace projektu je stanovení hlavního, popř. také dílčích cílů. Bez jasně definovaného cíle, kterého se prostřednictvím projektu chystáme dosáhnout, by žádný projekt neměl smysl. Dá se říct, že cíl je důvod realizace projektu.

Při stanovování cílů a metod, které k těmto cílům povedou, je nezbytné respektovat jisté zásady:

- formulace cílů projektu musí být taková, aby bylo možné průběžně kontrolovat naplňování těchto cílů a rovněž aby bylo možné v závěru splnění těchto cílů vyhodnotit – je třeba si uvědomit, že nejasná formulace cílů může zapříčinit nedodržení původně zamýšlených nákladů projektu a může způsobit i předčasné ukončení projektu;
- do doby, než jsou jasně formulovány cíle projektu, není možné posoudit, která varianta řešení případného problému je vhodná a adekvátní;
- při stanovování cílů je nezbytné, aby dosažení těchto cílů bylo reálné – pokud si autor projektu stanoví cíle, jichž nelze dosáhnout, tato skutečnost ohrozí celý projekt;
- hlavní cíl projektu má být naplňován prostřednictvím menších dílčích cílů;
- při vymežování cílů projektu je nutné zvážit pozitivní i negativní důsledky realizace projektu (Dolanský, 1996).

2.1.3 HLAVNÍ MYŠLENKY A PROBLÉMY PROJEKTU

Hlavní myšlenka projektu jde mnohdy ruku v ruce s jeho tématem a mnohdy i cílem. Na počátku projektu většinou stojí nápad, tedy myšlenka, která určí směr dalším myšlenkám určujícím podobu projektu. Hlavní myšlenky by se podobně jako cíle měly opírat o reálný základ, neboť i ony určují výslednou podobu projektu.

Problémy, které mohou během realizace projektu nastat, se dají rozdělit na očekávané a neočekávané. S očekávanými problémy se zpravidla lze vypořádat mnohem lépe než s problémy, které nastaly, aniž se s nimi kalkulovalo. Je proto důležitá co nejpodrobnější analýza pravděpodobného průběhu projektu a snaha o přípravu na potenciální problémy. Autor projektu by měl počítat také s tím, že se mohou vyskytnout problémy, které předem nedefinoval. A ač se nelze připravit na řešení těchto problémů, neboť dopředu není známá

jejich povaha, měl by si autor stanovit minimálně to, jak k takovým problémům bude přistupovat (Dolanský, Němec, 1996).

2.2 PROJEKTOVÉ VYUČOVÁNÍ A JEHO POČÁTKY

Projektové vyučování je jednou z netradičních forem výuky, která žákům nabízí osvojení si poznatků zajímavým a zábavným způsobem a která je naučí, jak pracovat samostatně, ale také ve dvojici či skupině, jak v rámci spolupráce komunikovat s kolegy či jak řešit nečekanou situaci. Děti během projektového vyučování získávají kromě poznatků získaných realizací projektu mimo jiné také dovednosti, které mohou později využít při studiu či v běžném životě. Tomková, Kašová a Dvořáková (2009, s. 9) vysvětlují, proč je vhodné projekty zařazovat do výuky:

„Dnešní škola stojí před úkolem naučit žáky vyhledávat a zpracovávat poznatky, vybavit je metodami řešení problémů. Cílem vyučování je rozvíjet v žácích schopnost samostatně se učit a zároveň je motivovat k učení tak, aby byli ochotni se učit. Ke splnění těchto požadavků může velmi efektivně přispívat právě zařazení projektového vyučování.“

V dnešní době má škola za úkol naučit studenty, jak vyhledávat a zpracovávat informace a jak s danými informacemi naložit pro řešení problémů. Hlavním cílem je rozvinout děti takovým způsobem, aby měly motivaci a chuť se vzdělávat samostatně, a právě k tomu efektivně pomáhá projektové vyučování. Projektové vyučování umožňuje získávání informací z různých oborů. Vytváří prostor pro rozvoj samostatnosti dítěte. Žáci a studenti díky tomu uskutečňují cíle základního vzdělávání a rozvíjejí klíčové kompetence.

Projektové vyučování se zrodilo před více než sto lety. Jeho základy se odrazily v kritice tzv. herbartovské školy, která byla vzorem vyučováním v Evropě i v Americe. Učitelé se zaměřovali především na to, jak se žáci učí, úkolem každého žáka bylo poslouchat výklad učitele. Žáci často nechápali výklad učiva, učili se jen z toho, co si zapamatovali a co dokázali sami zopakovat po učiteli. V té době bylo známo to, že učitel má vždy pravdu.

Od konce 19. století se dítě začíná stávat středem procesu vyučování. Hnutí, které změnilo toto myšlení, se nazývá reformní pedagogika a ovlivnilo pedagogické myšlení po celé Evropě. Důležitým faktorem byla vlastní tvorba dětí ve škole (pěstování rostlin, zkoušení různých nástrojů). Děti chybovaly, ale hledaly vlastní řešení problémů. Pro rozvoj dětí začaly ve školách vznikat laboratoře, dílny, knihovny a školní zahrady.

Základ pro projektové vyučování dala americká pragmatická pedagogika na počátku 20. století. V Evropě se hledal kompromis a učitelé začali vytvářet různé projekty ke svým

předmětům. V Českých zemích se učitelé snažili vybírat témata ke vztahu k regionu umístění jejich školy. Děti zde vyrůstaly, žily a byly schopny o tom povídat a přemýšlet (dokázaly popsat hrad u nich ve městě, popsat rostliny ze zahrady, pozorovaly ptáky). Začíná zde proces „samoučení“, kdy žák pracuje svým tempem a je schopen samostatně pracovat a učit se. Žáci někdy řešili těžké problémy, které nemohli zcela pochopit, neviděli hlavní podstatu problému. Učitelé začali praktikovat více projektů, aby žáci poznali více způsobů řešení, vybrali si konkrétní pomůcky, a aby si zvládli rozložit své tempo a čas práce.

Pro projektové vyučování se zlepšila situace po uzákonění rámcových vzdělávacích programů a tvorby školních vzdělávacích programů. Projekty jsou jedním z prostředků pro naplňování současných vzdělávacích cílů (Tomková a kol., 2009).

Vhodnost zařazení projektového vyučování do procesu vzdělávání je tedy nesporná. Aby bylo projektové vyučování možné zrealizovat a bezezbytku využít jeho potenciál, je potřeba dodržet základní podmínky pro úspěšné provozování projektového vyučování, které uvádí Kratochvílová (2006):

- kvalitní profesní příprava budoucích učitelů týkající se oblasti projektového vyučování a realizace projektů;
- poskytnutí dostatečné autonomie učiteli v oblasti řízení a organizace výuky a do určité míry také v oblasti způsobu a obsahu vzdělávání;
- podpora ze strany vedení školy, rodičů, ostatních pedagogů a okolí, které projekt může zasáhnout;
- pečlivá příprava učitele, který projekt povede;
- materiální a prostorové zajištění;
- optimální přístup ke zdrojům informací;
- možnosti dalšího vzdělávání pedagogů;
- výměna zkušeností s projektovým vyučováním mezi učiteli;
- zájem a nadšení dětí, jejich aktivita a ochota spolupracovat;
- vlastní přesvědčení a nadšení pro práci na projektu (Kratochvílová, 2006).

2.2.1 PROJEKTOVÉ VYUČOVÁNÍ V MATEŘSKÉ ŠKOLE

Jak již bylo zmíněno výše v této práci, v mateřské škole bývají pohybové aktivity zařazovány do denního programu dětí, přičemž je možné také zrealizovat speciální aktivitu či projekt, který může být do předškolní výuky zařazován s pravidelností, avšak nikdy nebývá součástí běžného denního programu. Většinou se jedná o projekt většího či menšího

rozsahu, který je na rozdíl od každodenních pohybových aktivit potřeba důkladně naplánovat, k čemuž mohou posloužit informace uvedené výše v této práci.

Projektové vyučování je individuální trávení času jinou formou, než je běžná řízená činnost v mateřské škole. Můžeme ho využít tak, že do tradiční výuky přiřadíme hudební, pohybové, dramatické či výtvarné činnosti řazené v určité logické posloupnosti a provázanosti. Od běžné řízené vyučovací jednotky se liší projektové vyučování tím, že jsou pro děti připravené dny, kdy se věnujeme činnostem voleným na určité téma a děti obohacujeme o vědomosti, dovednosti a zkušenosti hravou formou rozvíjející hrubou i jemnou motoriku, výtvarné či hudební citění.

Prostřednictvím hudebně pohybové výchovy si děti zvyšují úroveň svých pohybových schopností. Děti milují hudbu a ta jim pomáhá zlepšovat kvalitu provedeného pohybu. Můžeme děti pozorovat a porovnat je při cvičení na hudbu a při cvičení bez hudby. Hudba děti ke cvičení motivuje, snaží se tak o co nejlepší provedení cviku a zároveň se do něho dokáží více vcítit. Dále mají děti v oblibě různé básničky a říkadla spojená s pohybem, vlastně vše, co má jednoduchý rytmus. Již v raném dětství děti slýchávaly básničky od maminky, ale už i v bříšku si zvykly na zvuky různých hlasů. Je jim to přirozené a baví je to.

Výtvarné činnosti u dítěte rozvíjejí jemnou motoriku i koordinaci ruky a oka. Dále zprostředkovávají estetické vnímání okolního světa, ale hlavně jimi rozvíjíme fantazii a kreativitu dětí. Chceme u dítěte docílit toho, aby své myšlenky, sny a představy dokázalo převést na papír. Také aby samo projevovalo náklonnost k výtvarnému umění, dále aby vnímalo okolní předměty a vidělo v nich možné geometrické tvary. Dokázalo si smíchat dvě barvy k sobě, a tak poznalo tvorbu barvy nové. Dítě taktéž musí mít na danou činnost dostatek času a musí mít připravené vhodné a funkční pomůcky. Pro rozvoj dětí po všech stránkách je právě projektové vyučování nejlepším způsobem trávení času mimo školní osnovy.

Projekty spojené s pohybovými hrami a aktivitami, jsou nedílnou součástí předškolního vzdělávání. V mateřské škole lze aplikovat krátkodobý projekt, například jednodenní sportovní akci, buď v rámci školy, nebo ve spolupráci například s nějakým sportovním klubem. Dlouhodobý projekt pak může být naplánován na celý týden v souladu s týdenním tématem, například zimní sporty nebo hýbeme se, sportujeme v mateřské škole. V rámci projektu by měly být aktivity přiměřené věku dítěte, a to jak obsahem činností, tak také jejich délkou. Je všeobecně známo, že dítě předškolního věku se nedovede dlouhou

dobu soustředit na jednu činnost. Proto je důležité, aby se činnosti často střídaly a byly rozmanité (například tzv. „opičí dráha“, kde je vytvořeno více stanovišť tak, aby byl dostatek rozmanitých činností). V projektu je důležité zmínit také možná rizika, která mohou vyplynout z jednotlivých pohybových aktivit, a ty pak v co nejvyšší míře eliminovat. Neméně důležité je dětem důkladně vysvětlit pravidla hry nebo činnosti tak, aby byla pohybová aktivita vykonávána správně, a byla tak účinným prostředkem rozvoje pohybových schopností a osvojování si dovedností. Projekt by měl být obsahově pestrý a bohatý a doplněn tedy i o jiné činnosti, nežli pohybové (hudební, výtvarné, kognitivní, dramatické aj.).

2.3 MOTORICKÝ VÝVOJ V PŘEDŠKOLNÍM VĚKU

Předškolní věk je jedním z nejdůležitějších období v životě dítěte, které trvá od tří do šesti let věku. Je to doba, kdy se zdokonaluje motorika a koordinace pohybů. Rozvíjí se obratnost, rovnováha a pohyblivost. Naopak kondiční schopnosti jako síla, vytrvalost a částečně i rychlost jsou stále na nízké úrovni. Zručnost se pak projevuje na celkové samostatnosti dítěte (Dvořáková, 2006).

Dítě se nejvíce učí nápodobou po dospělém (otevírání dlaně, mačkání papíru, navlékání korálků). V necelých dvou letech pozná hmatem odlišnost hraček (auto, panenka), později pozná hmatem zvířata a různé povrchy a materiály. Dále můžeme rozvíjet poznávání geometrických tvarů. Ve dvou letech dítě začíná samo spontánně kreslit. Ze spontánní kresby můžeme vyhodnotit grafomotorické prvky, dítě překresluje dané prvky přiměřené jeho věku (čtverec, slunce, dům). Děti při kreslení kontrolujeme a opravujeme při držení tužky, postavení ruky a plynulost tahů. Později pozorujeme, kterou rukou dítě činnost vykonává, zda je nestřídá. Dominantní ruka je ta, co vede pohyb, a tak se snažíme dítě vést k používání právě této ruky, ale u některých činností je nutno použít ruce obě. Toto vyhranění nazýváme lateralitou (Bednářová, Šmardová, 2007).

Na začátku předškolního věku má dítě ještě batolecí proporcionalitu postavy – hlavu velkou v poměru k tělu, krátké končetiny a kulovitý trup s vystouplým bříškem. Mezi čtvrtým a šestým rokem věku pak dochází k růstovému spurtu, kdy trup ztrácí kulovitost a končetiny se protahují (Dvořáková, 2007).

Kosti jsou měkké, nejsou dokončena kloubní spojení, kloubní pouzdra zatím nejsou úplná. Svaly obsahují poměrně velké množství vody a nejsou tak schopny rozvinout velkou

sílu. V předškolním věku se intenzivně vyvíjejí velké svalové skupiny, což je předpokladem pro rozvoj hrubé motoriky (Tomková, Kašová, Dvořáková, 2009).

Co se týče motorického vývoje, předškolní dítě samostatně zvládá stoj, sed, leh, běh, chůzi do schodů i ze schodů, skoky, jednoduché rytmické pohyby, přeskoky, házení a chytání míče, stoj na jedné noze. Díky těmto dovednostem dítě postupně začíná zvládat složitější pohybové dovednosti, jako je jízda na kole, bruslení či plavání. Ve 3 letech by již dítě mělo zvládat běh, což je pro něj změnou v tom, že na rozdíl od chůze se tělo nedotýká povrchu země, je v takzvaném „letu“. Jestliže dítě v tomto období nezvládá běhat, může to hraničit s opožděním týkající se mentality postiženého. V pozdějších měsících dítěte se právě běh stává nejpoužívanějším pohybem, díky němuž může dítě rozvíjet vytrvalost, rychlost apod. Dále se dítě zdokonaluje ve skoku, protože díky němu může překonat určité překážky, vyvýšené předměty či bariéry. Ke skoku dítě potřebuje nejen dobrou techniku provedení, ale hlavně správný rozvoj souznění celého těla, který dítěti pomáhá před samotným odrazem (Dvořáková, 2007).

Zdokonaluje se rovněž jemná motorika, v důsledku čehož dítě lépe, než v předchozím vývojovém období zvládá samoobslužné činnosti. Dokáže se samo najíst, umýt i obléknout. Zdokonaluje se rovněž senzomotorická a vizuomotorická koordinace, díky čemuž dítě zdokonaluje své kresby a je schopno psát některá tiskací písmena.

Před vstupem do základní školy se u jedinců vyvíjí centrální nervová soustava a s tou je spojena vlastnost spojení a vedení pohybů. Dítě dokáže samo udržet rovnováhu, cítit a vést rytmus těla a také se orientovat po vymezeném prostoru. K tomu, aby se dítě dokázalo orientovat v prostoru, je potřeba, aby v dostatečné míře zvládalo lezení. Obratnost u dětí můžeme rozvíjet opakováním, napodobováním, činností, cvičení volíme od jednoduchých ke složitějším, od známých k neznámým apod.

Aby si dítě samo budovalo zdravý přístup k pohybu, mělo by se denně pohybu věnovat alespoň 5-6 hodin. Při aktivitách volených v mateřských školách se nemusíme bát přetížení organismu u dětí. Spíše, když se jedinec nevhodně zapojuje do sportovních a pohybových aktivit, nebo se naopak nezapojuje vůbec, může to mít za následek, že se jejich pohybová zdatnost nerozvine. Děti musíme individuálně chválit, povzbuzovat je a všimnout si jejich pokroků při každé činnosti. Musíme sledovat každý postup, pokrok či zlepšení, do činností je ale nesmíme nutit, měli bychom jim nechat volnou ruku, aby samy zvolily, kdy se k nim přidají (Dvořáková, 2007).

"Individuální práce a přístup k dětem spočívá v tom, že jsme ochotni každému dítěti věnovat svou pozornost a že i ve skupinových a společných činnostech vnímáme a podporujeme každé dítě jako individualitu s jeho individuálním prožíváním činností, situací i „vzdělávání“ (Dvořáková, 2007, s. 111)“.

2.4 ČESKÉ SVÁTKY

Jelikož je projektová výuka tematicky svázána se svátkem Velikonoc, zmíním v této kapitole nejdůležitější české svátky, se kterými se mohou pojit i další pohybově zaměřené projekty pro předškolní děti.

Své svátky slaví snad každá země na světě. Zatímco některé svátky jsou charakteristické pro jednu konkrétní zemi či kulturu, jiné se slaví celosvětově. Život bez svátků a tradic, které sváteční dny přinášejí, si umí představit jen málokdo.

Mezi jedny z nejvýznamnějších svátků, které se slaví napříč mnoha kulturami, jsou Vánoce a s nimi spojený čas adventní. Vánoce jsou svátkem narození Ježíše Krista v Betlémě. S tímto faktem souvisí i vánoční tradice, jako zdobení stromku a stavění betlému. Symbolem jsou také vánoční dárky, které Ježíšek dostával od svých současníků a kterými dnes všichni obdarováváme své blízké, abychom jim udělali radost.

Málokdo ví, že nejen s Vánoci, ale také s adventem je spojeno množství tradic. Jako příklad jedné z adventních tradic můžeme uvést 30. listopad, který byl v historii vnímán jako první svátek spojený s Vánocemi. Byl spjatý s magickými zvyky, kdy lidé schovávali pod hrníčky nejrůznější předměty a s jejich následným postupným odkrýváním věštili, co je v následujícím roce čeká. Hřeben ukrytý pod hrníčkem znamenal nemoc, hlína smrt, prsten svatbu a kousek chleba majetek. Jelikož sv. Ondřej byl patronem nevěst, spousta tradic dodržovaná na jeho svátek byla spojena právě se svatbou. Dívky se snažily zjistit, zda se vdají a kdo bude jejich ženich, např. tím, že třásly stromem a čekaly, zda se ve stejný okamžik ozve zaštěkání psa. Ze směru, odkud štěkání slyšely, měl přijít jejich ženich. Dodnes je všeobecně známým zvykem házení střevíčku přes rameno směrem ke dveřím. Směřuje-li po dopadu jeho špička ke dveřím, dívka se v následujícím roce vdá a opustí dům. Je-li střevíček otočený ke dveřím patou, dívka v příštím roce zůstane svobodná a setrvá doma (Šottnerová, 2005).

K svátkům jara pak neodmyslitelně patří Velikonoce, kdy dívky barví kraslice, aby jimi obdarovaly chlapce za vyšlehání pomlázkou. Tento zvyk měl dívkám zajistit zdraví po celý následující rok. Velikonoční svátky jsou spojeny s úmrtím Ježíše Krista ukřižováním.

Způsob, jakým se slaví, je odlišný v různých zemích. V katolickém Španělsku neexistují pomlázky ani šlehání děvčat. Tam do ulic vychází kajícíci, kteří na svých tělech nosí podobizny ukřižovaného Ježíše. Zatímco u nás jsou Velikonoce veselým svátkem, ve Španělsku lidé oplakávají umučeného Krista (Vondrušková, 2004).

Přesuneme-li se ze Španělska do Ameriky, zjistíme, jak slaví svůj nejznámější svátek nazvaný Halloween. Slaví se každý rok 31. října, tedy přibližně v době, kdy Česko vzpomíná na své zemřelé při svátku Dušiček. Halloween je vlastně jeden velký karneval pro děti i dospělé a v i v naší zemi se již mnoho let těší velké oblibě. Děti oblečené do strašidelných kostýmů obcházejí své sousedy a koledují o sladkosti. Duchu Halloweenu je v té době v Americe podřízeno úplně všechno – výzdoby domů, obchodů i televizní program.

Jak již bylo zmíněno, Halloween se slaví na český svátek Dušiček, který u nás však neprobíhá nijak bouřlivě. Většinou spočívá v tom, že lidé navštíví na hřbitovech své blízké, o které přišli, zavzpomínají na ně a zapálí jim svíčku.

Výše zmíněné i další svátky lze zahrnout do projektového vyučování v mateřské škole. O svátcích si s dětmi lze povídat, rozvíjet jejich vyjadřovací schopnost, neboť každé z nich jistě dokáže povprávět o svátku, který se svou rodinou oslavilo. Je vhodné dětem vyprávět o svátcích, které neznají, či o odlišném způsobu oslavy svátku, se kterým se již seznámily.

Svátky mohou být tématem nejrůznějších her či oslav narozenin, ale také např. výletů či sportovních dnů (Humešová, 2012).

2.4.1 ČESKÉ SVÁTKY V PROJEKTOVÉM VYUČOVÁNÍ

Předem realizace projektového vyučování v mateřské škole propojeného s typickými křesťanskými svátky, či svátky, které jsou spojeny s naším sociokulturním prostředím, je potřeba sestavit si projektový plán. Tento plán neboli osnova vždy obsahuje název projektu, metodické pokyny, počet dětí, pro který je projekt připraven, pomůcky, rizika, motivaci a další důležité aspekty. Tvorba projektu by také vždy měla být v souladu se školním vzdělávacím plánem konkrétní školy. Aplikace svátků do projektového vyučování vyžaduje též důkladnou znalost těchto tradic tak, abychom dětem předávali jen validní informace. Vždy se snažíme jednotlivé činnosti správně namotivovat a dbáme také na propojenost a vyváženost činností. Jinými slovy tedy, aby se v projektu objevily všechny činnosti dle vzdělávacích oblastí Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání (dále jen RVP PV).

2.4.2 ROZDĚLENÍ AKTIVIT PODLE RÁMCOVÉHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

A.) Dítě a jeho tělo

1.) Dílčí vzdělávací cíle

- *„Uvědomění si vlastního těla;*
- *rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí;*
- *rozvoj a užívání všech smyslů;*
- *rozvoj fyzické i psychické zdatnosti;*
- *osvojení si věku přiměřených praktických dovedností.“* (RVP, 2018, s. 15)

2.) Vzdělávací nabídka

- *„Lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezonní činnosti, míčové hry apod.);*
- *manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují, a jejich praktickým používáním;*
- *konstruktivní a grafické činnosti;*
- *hudební a hudebně pohybové hry a činnosti;*
- *jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod.;*
- *činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí.“* (RVP, 2018, s. 16)

3.) Očekávané výstupy

- *„Zachovávat správné držení těla;*
- *zvládat základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku);*
- *koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou;*

-
- *zvládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.).*” (RVP, 2018, s. 16)

B.) Dítě a jeho psychika

1.) Dílčí vzdělávací cíle

- *„Rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování);*
- *rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu;*
- *rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické).*” (RVP, 2018, s. 17)

2.) Vzdělávací nabídka

- *„Sluchové a rytmické hry;*
- *vokální činnosti - společné rozhovory;*
- *individuální a skupinová konverzace;*
- *zpěv, přednes;*
- *hry zaměřené k poznávání zvuků;*
- *experimenty s materiálem;*
- *námětové hry;*
- *estetické a tvůrčí aktivity (výtvarné, hudební, pohybové).*” (RVP, 2018, s. 17-18)

3.) Očekávané výstupy

- *„Správně vyslovovat;*
- *vyjadřovat myšlenky, nápady, pocity;*
- *naučit se z paměti krátké texty;*
- *záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost;*
- *prožívat radost ze zvládnutého;*
respektovat předem vyjasněná pravidla.” (RVP, 2018, s. 18)

3 METODIKA PRÁCE

Při tvorbě bakalářské práce, především její praktické části, jsem vycházela z analýzy dostupné odborné literatury a internetových zdrojů. Vytvořila jsem třídní projekt vztahující se ke svátku Velikonoc a doplňkově i zásobník pohybových aktivit spojených s dalšími českými svátky, a to konkrétně pro věkovou kategorii předškolních dětí. Při práci jsem se inspirovala nejen již existujícími aktivitami, ale snažila jsem se čerpat nápady ze své praxe a zkušeností a vymýšlet aktivity nové. Vytvořila jsem soubor aktivit vztahujících se k českým svátkům, především Velikonocům, s různým zaměřením – pohybové, hudební, a výtvarné aktivity. Z nich jsem následně sestavila třídní projekt. Práci jsem si naplánovala tak, abych projekt mohla realizovat letos o Velikonocích se skupinou předškolních dětí dětské skupiny Koumáci v Techmania Science Center v Plzni. Do skupiny je zapsáno 26 dětí a mám možnost s nimi již rok pracovat. To mi však nebylo vzhledem k nepříznivé epidemiologické situaci spojené s onemocněním Covid-19 umožněno. Některé aktivity zařazené do projektového vyučování a zásobníku dalších pohybových aktivit jsem však dříve s dětmi vyzkoušela.

Všechny aktivity v této práci jsou přehledně popsány, některé jsou doplněny fotografiemi výtvarných i jiných výrobků, které jsem sama pro děti připravovala.

Při samotném projektovém vyučování se používá metoda rozhovoru v asociačním kruhu, kdy děti komentují zážitky a pocity z jednotlivých her a činností. Dětem jsou kladeny také otázky navazující na obsah her a činností (co se jim líbilo, co jim nebylo příjemné a zda by něco konkrétního změnily apod.).

4 PRAKTICKÁ ČÁST

4.1 CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO BLOKU

Projektová výuka je připravená na téma Velikonoce pro předškolní děti ve věku od 3 do 6 let. Vzdělávací nabídka činností je vytvořena tak, aby je zvládly nejen předškolní děti, ale i děti mladší. Projektová výuka bude uzpůsobena a rozdělena do tří dnů. Mým hlavním cílem bylo do projektové výuky začlenit pohybové aktivity, protože si myslím, že téměř každá učitelka v mateřské škole spojuje téma Velikonoc spíše s výtvarnými činnostmi. Do mé práce chci začlenit aktivity výtvarné, hudební, ale důraz bude hlavně na aktivity pohybové. Samotný integrovaný blok z RVP PV nese název Velikonoce. Třída, pro kterou je vzdělávací nabídka připravená, je věkově homogenní. Dochází do ní 26 dětí, 20 chlapců a 6 děvčat. Aktivity mohou být organizovány v herně na koberci, ve třídě u stolečků, u klavíru nebo na školní zahradě.

4.1.1 ZÁMĚR A CÍLE VZDĚLÁVACÍHO VELIKONOČNÍHO BLOKU

- Seznámit děti s tradicemi českých Velikonoc a jejich symboly: poznat nové výtvarné techniky, naučit se velikonoční koledy, zvládnout pohybové aktivity
- Naučit děti vzájemné toleranci a respektování kamarádů i učitele. Umět vyslechnout pravidla, být ohleduplný při pohybových aktivitách. Navzájem si mezi sebou pomáhat.
- Podpořit dětskou samostatnost a tvořivost při řízených činnostech (hudebních, pohybových, výtvarných). Nechat děti, aby se uvolnily, spontánně projevíly a nebály se používat netradiční materiály.

4.2 MOTIVACE A SEZNÁMENÍ DĚTÍ S VELIKONOCI

Děti po příchodu do třídy mají možnost volby aktivit, kdy mají v herně na koberci připravená zvířátka a jejich úkolem je postavit jim domeček, u stolečku mají možnost tematických omalovánek na téma Velikonoce. Těmito aktivitami chceme docílit efektivního zabavení dětí při čekání na plný počet třídy a minimalizovat ztrátový čas.

Následuje společné přivítání se zajíčkem Hopsálkem, který nás bude provádět po celou dobu projektového vyučování. „Dobrý den děti, já jsem váš nový kamarád a budu vás následovat na našem společném putování. Teď mě tak napadá, ví někdo, proč jsem dnes k

vám do školky přihopsal? Znáte období, co nás v následujících dnech čeká? Správně, Velikonoce. A víte, co to takové Velikonoce jsou? Děti, jsou to nejdůležitější oslavy křesťanství... je mezi námi někdo, kdo je věřící a chodí pravidelně do kostela? A když byla zmínka o oslavách, jsou to tedy veselé svátky? Plné radosti a veselí? Ano jsou a my společně budeme takové Velikonoce mít tady ve školce a já vám se vším pomohu, slibuji. Tak děti, dáme se do toho a za každý správně odvedený úkol dostanete na vaši kartičku razítko zajíčka Hopsálka.“

4.3 NABÍDKA ČINNOSTÍ

4.3.1 PRVNÍ DEN

Ranní činnosti

Úkol první – pohádka

Motivace a zadání úkolu:

S dětmi si povídáme, jaká zvířátka si představí, že patří k tématu Velikonoce, následně jim jako zajíček Hopsálek přečteme pohádku O kohoutkovi a slepičce (obrázek 1).

Obrázek 1: Pohádka O kohoutkovi a slepičce (Zdroj: časopis Animáček)

Děti odpovídají na kladené otázky z příběhu, abychom zpětně zkontrolovali jejich pozornost a postřeh při jejich odpovědích, prověříme si, zda pozorně poslouchaly.

- Proč nemohl kohoutek dýchat?
- Co si děti myslíte o tom, že se nerozdělil? Bylo to od něj pěkné?
- Co chtěla švadlena od ševce?
- O co slepička prosila nebe?
- Zachránila nakonec slepička kohouta?
- Je z toho děti nějaké ponaučení?

Po správném zodpovězení otázek dětem orazítujeme kartičku, a motivujeme je tím ke splnění dalších úkolů.

Cíl: Rozvoj komunikačních schopností, uvolnění, soustředění, správná artikulace a řečové dovednosti

Pomůcky: Text pohádky

Organizace: Hromadná forma činnosti, zúčastní se všechny děti

Úkol druhý – zahřátí a rozcvičení

Na začátku bloku pohybových aktivit se s dětmi zahřejeme pomocí chůze, běhu, různých poskoků a lezení volně v prostoru (pokud je dostatečně velký), nebo po kruhu. Motivujeme je tím, že zajíček Hopsálek běží po poli, skáče, hopsá, prolézá houštím apod.

Následně si s dětmi zacvičíme několik cviků na rozcvičení.

1. Protážení zadní strany dolních končetin - Děti motivujeme tím, že si nyní zahrajeme na vzpřímené kytičky. Společně si sedneme na podložku s chodidly ve flexi, dlaně položíme na kolena. Nadechneme se a s výdechem provedeme mírný rovný předklon. Pomocí dlaní tlačíme kolena k podložce a vytahujeme se z páteře. V poloze provedeme nádech a výdech a vrátíme se zpět. Cvik opakujeme 4x.
2. Uvolnění a protážení vzpřimovače páteře - Nyní si hrajeme na kolébajícího se broučka. Lehneme si společně na záda, skrčíme přednožmo, uchopíme kolena, předkloníme se a pomocí rukou přitahujeme kolena co nejbližší k bradě. Lehce se kolébáme. Cvik opakujeme s předškolními dětmi 3x po dobu několika sekund.
3. Posílení břišních svalů - Zůstaneme ležet na podložce jako broučci (leh pokrčmo, upažit dolů). S výdechem provedeme hrudní předklon, ruce suneme po podložce mírně vpřed. S nádechem se vracíme. 6x cvik opakujeme.
4. Protážení bederních svalů – Jsme květinčky ohýbající se ve větru. Ukláníme se v sedu zkřížném skrčmo, opřeme se dlaní o zem, druhou vzpažíme. Cvik opakujeme 6x.

Úkol třetí – štafeta s vajíčkem

Motivace a zadání úkolu:

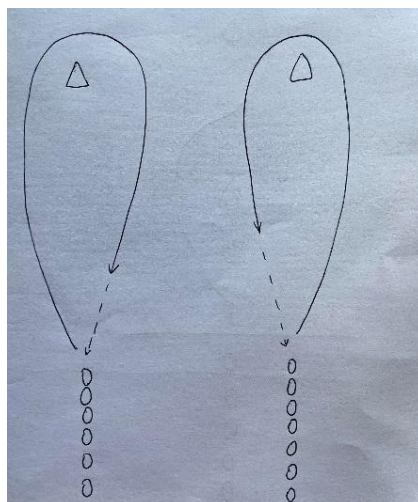
Zajíček Hopsálek se děti ptá na otázku, co kohoutkovi v krku zaskočilo. Vajíčko. A vysvětluje jim, že si teď s takovým vajíčkem budou chvíli hrát.

Dalším společným úkolem bude vajíčko (používáme plastové vajíčko) na lžici dopravit ze startu do cíle, aniž by dětem spadlo. Děti rozdělíme do dvou družstev, vzniká nám zde skupinová forma práce. Děti v družstvech rozdělíme do zástupu podle věku a schopností, aby obě družstva byla vyrovnaná a děti měly stejné možnosti a cítily se ve skupině dobře. Děti závodí formou štafety (obrázek 2), kdy na konci dráhy oběhnou kužel, vrací se zpět ke svému družstvu a lžici s vajíčkem předávají kamarádovi. Pokud někomu vajíčko spadne, sebere ho ze země, nandá ho zpět na lžici a pokračuje dále. Skupina, která vyhraje, dostane na svou kartičku razítko.

Cíl: Rozvoj hrubé motoriky, koordinace pohybů, rozvoj manipulace s předměty, podporujeme u dětí soutěživost, ale i rozvoj přátelských vztahů ve skupinové formě. Dále děti učíme se podporovat navzájem.

Pomůcky: Lžice, plastové vajíčko, kužel

Organizace: Skupinová forma činnosti

Obrázek 2: Štafeta - náčrt (Zdroj: vlastní)

Úkol čtvrtý - hod vajíčkem na cíl

Motivace a zadání úkolu:

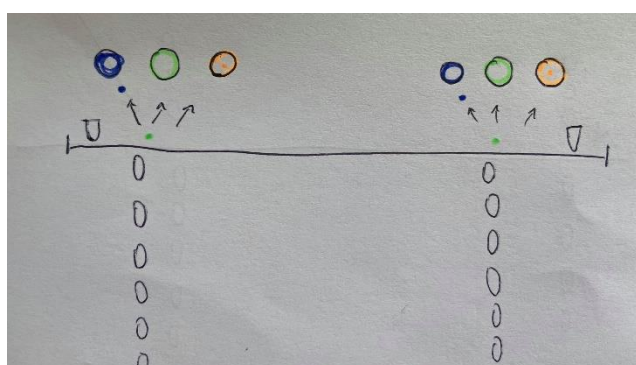
Děti zůstanou ve skupinkách a zajíček jim vysvětluje další úkol, a tím je házení vajíčkem na cíl. V této podobě vyměníme vajíčko za molitanové míčky. Děti jsou připravené

na startovací čáře ve dvou zástupech a vždy závodí dvě děti proti sobě. Jejich úkolem je hodit správnou barvu molitanového míčku do obruče stejné barvy (obrázek 3). Vyhrává dítě, které správně rozmístí barevné míčky a zároveň bude nejrychlejší. Sbíráme body každé skupiny. Ta, co bude mít největší počet bodů, obdrží další vítězné razítko na svou kartičku.

Cíl: Rozvoj koordinace ruky a oka, rozvoj jemné a hrubé motoriky, soustředění na cíl, rozvoj a uvědomění si zrakového vnímání barev

Pomůcky: Molitanové míčky, obruče

Organizace: Skupinová forma činnosti, zúčastní se všechny děti

Obrázek 3: Hod vajíčkem (Zdroj: vlastní)

Úkol pátý - slalomová dráha

Motivace a zadání úkolu:

Zajíček děti motivuje tím, že je smutný, že on vlastně nemá ruce (jen tlapy), a že jednou viděl děti, jak umějí s hokejkou různé dovednosti, a chtěl by, aby mu to ukázaly i děti ze školky.

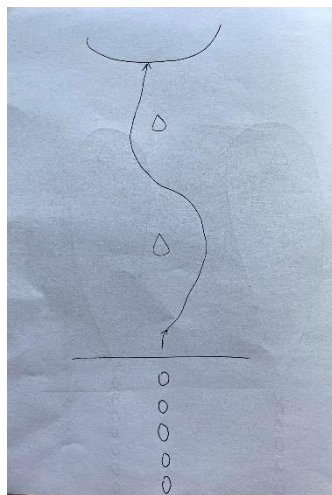
Jako poslední pohybový úkol dnešního dne bude manipulace s náčiním, a to s dětskou hokejkou, místo vajíčka máme opět míček. Dětem opakujeme, že je to jako barevné vajíčko, ale nechceme, aby se vajíčko rozbilo, a tak využijeme alternativu. Děti jsou opět ve skupině v zástupech, připravené na startovní čáře. Jejich úkolem je hokejkou manipulovat tak, aby s ní dostaly míček po zemi kolem vyznačených kuželů až do cílové čáry (obrázek 4). Po dotknutí se čáry běží ke kamarádům a hokejku s míčkem předávají kamarádovi.

Opět vyhrává družstvo, co slalom splnilo první, a získává tak další orazítkování.

Cíl: Rozvoj přesnosti, individuálnosti, rozvoj hrubé motoriky a manipulace s předměty, koordinace pohybů, soutěživosti, podpory ze strany kamarádů i učitelů

Pomůcky: Dětská hokejka, míček, kužely

Organizace: Skupinová, děti jsou ve družstvech

Obrázek 4: Slalomová dráha - náčrt (Zdroj: vlastní)

Odpolední činnosti

Úkol šestý - velikonoční pečení

Motivace a zadání úkolu:

Zajíček děti přivítá po odpoledním odpočinku a má pro děti další úkol. Ptá se dětí, jak takové vajíčko vypadá a z čeho ho můžeme vyrobit. Dále dětem vysvětluje, že si vajíčko můžeme i upéct a ozdobit. A hned se do toho společně pustí.

Na přípravu lineckého těsta potřebujeme 600 g hladké mouky, 400 g másla, 200 g moučkového cukru, 1 vejce, citronovou kůru a marmeládu.

Nejdříve necháme změkknout máslo na pokojovou teplotu, poté všechny přísady smícháme dohromady a vytvoříme tak tuhé těsto. Z hotového těsta vykrojíme velikonoční vajíčka a pečeme při teplotě 150 °C do zlatova. Nakonec necháme vychladnout a pomažeme marmeládou a vajíčka k sobě slepíme (obrázek 5). Děti nám celou dobu pomáhají a necháme je si vše vyzkoušet. Hotová vajíčka si děti odnesou do šatny na cestu domů a získávají všechny zajíčkové razítko.

Po skončeném dni se s nimi zajíček Hopsálek rozloučí a dětem řekne, že se uvidí další den, kdy má pro ně připravené další zábavné úkoly na jeho velikonoční cestě.

Cíl: Rozvoj jemné motoriky, koordinace ruky a oka, rozvoj komunikačních schopností, fantazie a kreativity

Pomůcky: Mouka, máslo, moučkový cukr, vejce, citronová kůra, marmeláda, vykrajovátko, plech, trouba

Organizace: Hromadná u stolku, všechny děti společně

Obrázek 5: Velikonoční pečeni (Zdroj: vlastní)

4.3.2 DRUHÝ DEN

Další den se přivítá zajíček s dětmi ihned ráno po příchodu dětí do školky. Děti sedí v kroužku v herně na koberci a dostaly za úkol přijít na hádanku od Hopsálka – Bílý kožich chundelatý, na krku zvonec zlatý. Z nebe nebo z kopečka, přiběhla k nám... Ovečka. Dále dětem zajíček vysvětluje, že má jednu kamarádku ovečku Boženku, ale dlouho ji neviděl. Proto dalším úkolem je vyrobit ovečku, aby byl zajíček zase veselý.

Ranní činnosti

Úkol sedmý - ovečka do květináče

Motivace a zadání úkolu:

Děti hádanku uhodly a mají za úkol vyrobit ovečku, aby se zajíčkovi nestýskalo. Menší děti posadíme ke společnému stolečku, kde budou mít připravené pomůcky a jen je slepí k sobě. Starší a předškolní děti budou připravovat vše samy. Nejdříve si z vaty vytvoří kuličky a přilepí je na vatový tamponek. Z barevného černého papíru si za pomoci učitele vystřihnou hlavu, nohy, ocas a z bílého papíru oči, které ještě černou fixou dokreslíme. Oči poté umístí na hlavu ovečky a připevní na její tělo. Nakonec přilepí z druhé strany na tělo nohy, ocas a nesmíme zapomenout na špejli, abychom mohli ovečku do hlíny v květináči zapíchnout (obrázek 6).

Hotový výrobek si děti odnesou domů, zajíček je veselý, protože už mu není smutno. Všechny děti tak dostávají razítko na svou kartičku.

Cíl: Rozvoj jemné motoriky, manipulace s nůžkami a lepidlem, koordinace ruky a oka

Pomůcky: Vata, vatové tamponky, nůžky, barevný papír, lepidlo, špejle, černý fix

Organizace: Hromadná u stolečků, malé děti oddělené od větších

Obrázek 6: Ovečka do květináče (Zdroj: vlastní)

Úkol osmý - písnička Velikonoční

Motivace a zadání úkolu:

Zajíček děkuje dětem za krásné výtvary ovečky Boženky, nyní chce děti naučit novou písničku, kde se o jeho kamarádce zpívá.

Děti si nejdříve ujasní, co je to pomlázka, z čeho je vyrobená a k čemu se používá. Poté dětem písničku zahrajeme a zazpíváme (obrázek 7). Dále se naučíme písničku po částech a děti vždy odvedený kousek zopakují. Nakonec zazpíváme písničku všichni dohromady, poté můžeme děti střídat, že zpívají jen děvčata nebo jen chlapci (předškoláci, pětileté děti, kdo má modré tričko, kdo nosí brýle).

Pro obměnu písničky dětem rozdáme Orffovy nástroje - bubínek, dřívka, rumba kouli - a děti hrají po určenou dobu vždy podle ukázání. S dětmi tvoříme kapelu, písničku několikrát opakujeme a měníme vybrané děti, které písničku doprovázejí.

Cíl: Rozvoj sluchu, pěveckých zkušeností, rytmických schopností, odvahy, jistoty

Pomůcky: Noty, klavír, Orffovy nástroje

Organizace: Hromadná u klavíru

VELIKONOČNÍ Text a hudba:
Marie Kružiková

1. Kdopak ví, kdopak ví - nač je proutek vrbový? Co je tohle
za otázku? Proutky - ty jsou na pomlázku, na pomlázku.

2. Co je to, co je to - Běhá to a dupe to kolem ovce
batolení - malé, živé nadělení, nadělení.

Obrázek 7: Velikonoční písnička (Zdroj: zpěvník Písniček I.)

Úkol devátý - barevná vajíčka

Motivace a zadání úkolu

Devátým úkolem je pohybová aktivita, při které se děti rozpohybují a zahřejí. Děti běhají dokola po směru hodinových ručiček a hrají si na řidiče aut. Jako volant jim poslouží kulaté papírové barevné puntíky, které drží v předpažených rukou a dělají pohyby zprava doleva, jako řidiči. Uprostřed kruhu stojí zajíček Hopsálek a drží velká vybarvená papírová vajíčka. Představuje pro děti semafor. Když se zvedne zelená barva, děti běhají a jezdí jako auta dokola, ale jakmile se změní barva na červenou, děti musejí zastavit a stát na místě. Pro zpestření můžeme přidat vajíčko modré, kdy dětem vysvětlíme, že mění směr jízdy/běhu a děti musejí začít běhat na druhou stranu.

Cíl: Rozvoj reakce na signál, hrubé motoriky, koordinace pohybu a oka

Pomůcky: Papírová barevná vajíčka, papírové barevné puntíky

Organizace: Hromadná na koberci v herně, zúčastní se všechny děti

Úkol desátý - rozcvičení

Po rušné části se s dětmi rozcvičíme.

1. Aktivace a následné protažení vzpřimovače páteře (také protažení zadní strany stehen) – děti motivují tím, že si zahrajeme na tulipán. Děti stojí v úzkém stoji rozkročněm, vzpaží zevnitř, představují tak rozkvetlý tulipán. Nadechnou se a co nejvíce se vytáhnou z páteře ke sluníčku (pozor na prohýbání v bedrech a zvedání ramen k uším), s výdechem provedou hluboký ohnutý předklon, kytička nemá vláhu a uvadá. Děti opakují cvik 4x, tulipán zalijeme a znovu zvedne svůj květ ke sluníčku.
2. Rotace v sedu zkřížném skrčmo - pokrčit upažmo, předloktí vzhůru. Nějakou motivaci vymyslete. Posílení rotátorů páteře a šikmých břišních svalů a aktivace dolních fixátorů lopatek.
3. Uvolnění kyčelního kloubu - nyní si leháme na podložku a hrajeme si opět na broučky. Obě ruce přitahují za koleno skrčenou pravou nohu k tělu, levá noha je natažená na podložce. A naopak. Cvik opakujeme na každou nohu 3x s krátkou výdrží.

4. Celkové vytažení z páteře - ležíme na zádech a současně vytahujeme a protahujeme ruce z ramen a nohy z kyčlí, můžeme i křížem levou nohu a pravou ruku a opačně. Cvik několikrát opakujeme.

Úkol jedenáctý - skok v pytli

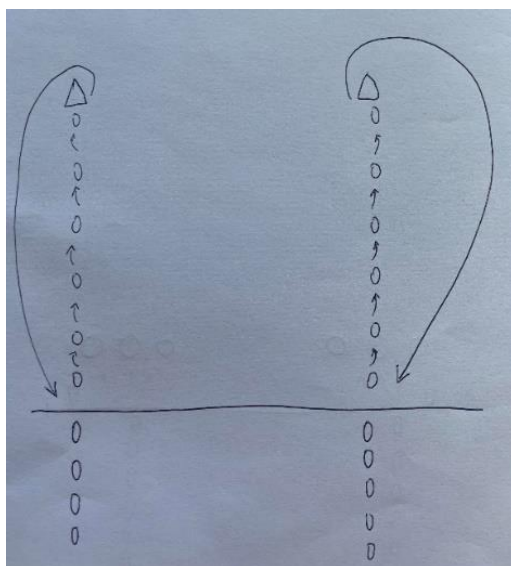
Motivace a zadání úkolu:

Zajíček Hopsálek dětem dává další úkol a tím je, že si na chvíli zahrají na něho samotného - na zajíce. Děti jsou rozmístěné do dvou družstev, připravené na startovní čáře a jejich úkolem je po odstartování „dohopsat“ v pytli vždy na druhou stranu k cílovému kuželu (obrázek 8). Po doskákání ke kuželu děti sundají pytel a běží s ním zpátky ke svému družstvu a pytel předávají kamarádovi. Vyhrává to družstvo, které bude nejrychlejší. Menší děti mají cílovou čáru blíže a družstva jsou spravedlivě rozdělená podle schopností dětí. Výherci dostanou zajíčkové razítko na svou kartičku.

Cíl: Rozvoj hrubé motoriky, koordinace, soutěživosti, komunikace, přátelských vztahů, manipulace s pytlím

Pomůcky: Pytel, cílový kužel

Organizace: Skupinová na koberci v herně, zúčastní se všechny děti

Obrázek 8: Skok v pytli – náčrt (Zdroj: vlastní)

Na závěr dopoledních aktivity si zajíček s dětmi sedne do kroužku a za účelem zklidnění společně zavzpomínají na první aktivitu se semaforem a popovídají si o prevenci dopravních nehod. Razítka dostanou všechny šikovné děti.

Odpolední činnosti

Úkol dvanáctý - pracovní listy

Zajíček je unavený a dává dětem za úkol vyplnit pracovní listy, protože si potřebuje na chvíli odpočinout a je zvědavý, jak se dětem procvičování podaří.

Motivace a zadání úkolu:

Děti rozdělíme ke stolkům podle věku. Malé děti necháme na koberci a za úkol mají pomocí PET víček vyzdobit velikonoční vajíčka na formátu A3 (obrázek 9), pracují individuálně, každý zdobí své vajíčko.

Větší a předškolní děti mají za úkol vyplnit následující pracovní listy (obrázek 10, 11). V prvním pracovním listu se vyskytují řádky vajíček a na začátku je vždy puntíky vyznačený počet a barva, kolik jich musejí vybarvit. V druhém pracovním listu musejí děti podle šipek domalovat prázdné vajíčko podle předlohy vajíčka předcházejícího.

Každý, kdo zvládne vyplnit pracovní list a vyzdobí vajíčko, dostane razítko na svou kartičku.

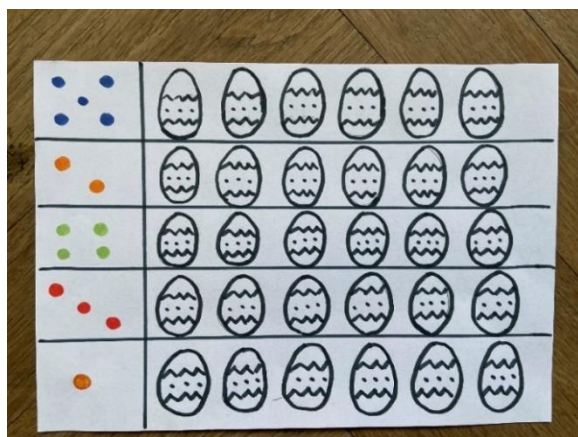
Cíl: Rozvoj jemné motoriky, předmatematické představy, fantazie

Pomůcky: Pastelky, papírová vajíčka, víčka z PET lahví

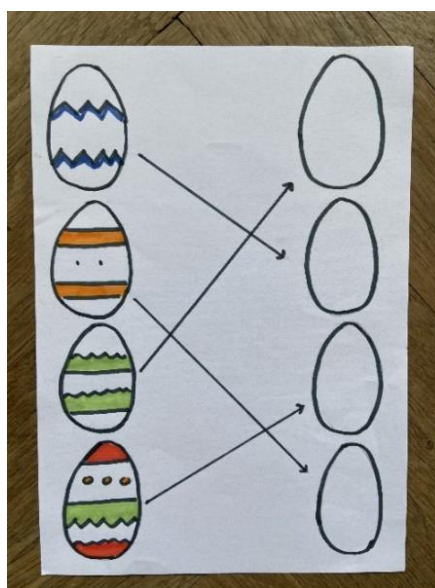
Organizace: Individuální na koberci v herně (tříleté děti), individuální u stolků (starší a předškolní děti)

Obrázek 9: Velikonoční vejce z PET víček (Zdroj: vlastní)

Obrázek 10: Pracovní list - počet a barva vajíček (Zdroj: vlastní)

Obrázek 11: Pracovní list - barevná vajíčka (Zdroj: vlastní)

4.3.3 TŘETÍ DEN

Ranní činnosti

Úkol třináctý – pracovní list a skládačka

Motivace a zadání úkolu:

Třetí projektový den se opět děti sejdou společně v prostorách třídy. Děti se ale diví, že nepřišel za nimi jejich kamarád zajíček Hopsálek. Paní učitelka dětem připraví aktivitu u stolečku, pracovní list se skládačkou pro menší děti a děti tím motivuje, že když se jim dílo povede, zajíček se určitě zase ukáže.

Děti si opět rozdělíme tak, že velké děti jdou ke společnému stolečku a malé děti si také posadíme k sobě. Na malý stůlek připravíme skládačku velikonočního vajíčka (obrázek 12) a děti mají za úkol ji složit. Na velký stůlek připravíme bludiště (obrázek 13), aby děti zkusily přilákat zajíčka zpátky tím, že musejí najít správnou cestu zajíčka za vajíčkem. Nakonec si aktivity společně zhodnotíme a odměníme děti tím, že dostanou za odměnu další razítko.

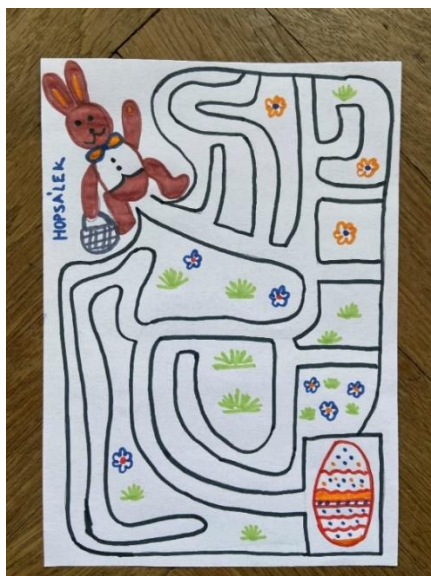
Cíl: Rozvoj jemné motoriky, předmatematické představy, koordinace ruky a oka, školní zralosti

Pomůcky: Pastelky, skládačka, bludiště

Organizace: Individuální u stolku, rozdělené děti podle věku

Obrázek 12: Skládačka - vajíčko (Zdroj: vlastní)

Obrázek 13: Pracovní list - bludiště (Zdroj: vlastní)

Úkol čtrnáctý – básnička s pohybem

Motivace a zadání úkolu:

Po splněním úkolu se opět objevil zajíček, děti hezky přivítal a byl rád, že se jim po něm stýskalo. Děti tak motivujeme k dalšímu společnému úkolu. Zajíček chce nyní děti naučit básničku s pohybem pro obměnu zdravotních cviků z předešlých dnů. Básnička je od Jiřího Žáčka a jmenuje se Zajíc. Aktivitu s dětmi několikrát opakujeme. Děti tak po odvedené aktivitě dostanou opět razítko.

*„Skáče zajíc hopky hopky, (skáčeme na místě jako zajíc)
přes dvě louže, přes dvě kopky, (ukážeme louži, ukážeme kopku)
koukněte se – zmizel v lese, (uděláme dalekohled, uděláme strom)
zbyly po něm jenom bobky.“ (jdeme do dřepu a schováme se)*

(Jiří Žáček, 2002)

Cíl: Rozvoj hrubé motoriky, koordinace pohybů

Pomůcky: Žádné

Organizace: Hromadná v herně na koberci

Úkol patnáctý – překážková dráha

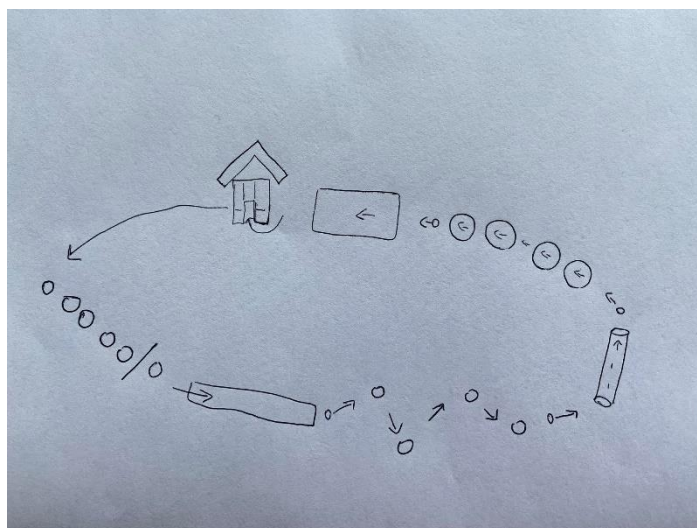
Motivace a zadání úkolu:

Dalším úkolem je překážková dráha, zajíček děti motivuje tím, že nyní si děti zahrají na hbitého zajíčka, který musí zdolat každou překážku. Připravil si pro ně následující překážkovou dráhu (obrázek 14), kterou děti musejí postupně splnit. Jsou vybírány takové překážky, aby je splnily velké i malé děti. Dráhu si nejdříve projdeme s jedním dítětem, abychom ostatním ukázali, jak se správně prochází. Poté děti chodí na náš signál, každého u cvičení kontrolujeme, dáváme dopomoc a jsme plně soustředěné, aby se jim nic nestalo.

Cíl: Rozvoj hrubé motoriky, koordinace pohybů, postřehu, přesnost provedení cviku

Pomůcky: Lavička, žíněnka, plastové kameny, tunel, obruče, most z kostek

Organizace: Hromadná v herně na koberci

Obrázek 14: Překážková dráha – náčrt (Zdroj: vlastní)

Úkol šestnáctý – kutálející vajíčka

Motivace a zadání úkolu:

Děti začarujeme do vajíček, předvedeme si, jak se takové vajíčko kutálí. Vyzkoušíme si s dětmi „kolébku“, kdy je jejich úkolem se zhoupnout jako vajíčko a nesmí se rukama pustit nohou. Dále si vyzkoušíme, jak by se ještě mohlo vajíčko pohybovat. Nakonec si děti stoupnou na nohy, pohybují se po prostoru a jejich úkolem je se vždy ostatnímu vajíčku vyhnout, měnit strany, směry pohybu. Děti reagují na bubnování do bubínku. Když

bubnujeme hlasitěji, děti se pohybují rychleji, jakmile ale začneme ztišovat a zpomalovat zvuk, děti se také pohybují pomaleji. Děti za aktivitu odměníme razítkem na jejich kartičku.

Cíl: Rozvoj hrubé motoriky, koordinace pohybů, orientace v prostoru, pohybová fantazie, sluchové vnímání

Pomůcky: Bubínek

Organizace: Hromadná v herně na koberci

Odpolední činnosti

Úkol sedmnáctý – barevná vajíčka

Motivace a zadání úkolu:

Posledním úkolem bude barevné přiřazování (obrázek 18). Rozdělíme děti do dvou skupinek, malé děti budou společně u malých stolečků a velké u velkých. Malé děti mají za úkol přiřazovat příslušné barvy vajíček k sobě, tak aby spojily horní a spodní díl stejné barvy (obrázek 15). Takto spojí každý sedm vajíček. Velké děti mají úkoly již složitější. Nejdříve spojí také barevné části vajíčka k sobě, ale obměnou je, že na jedné části mají puntíky vyznačené číslo, které najdou v horní části vajíčka (obrázek 16). Děti zvládají již v předškolním věku počítat do pěti, některé již i více. Děti čísla neučíme, na to mají později školu, ale protože děti jsou vnímavé a samy si říkají o nové znalosti, podporujeme je. Proto děti, které čísla již umí, si mohou následující úkol vyzkoušet. Poslední obměnou je barevné přiřazování vajíček k sobě podle předlohy, takový úkol zvládnou děti již čtyřleté (obrázek 17). Pro porovnání úkol vypracovat více dětem, abychom měli srovnání znalostí dle určitého věku. Děti dostanou za každý odvedený úkol razítko do své kartičky.

Cíl: Rozvoj předmatematických představ, jemné motoriky, barevné představivosti, koordinace ruky a oka

Pomůcky: Barevná vajíčka

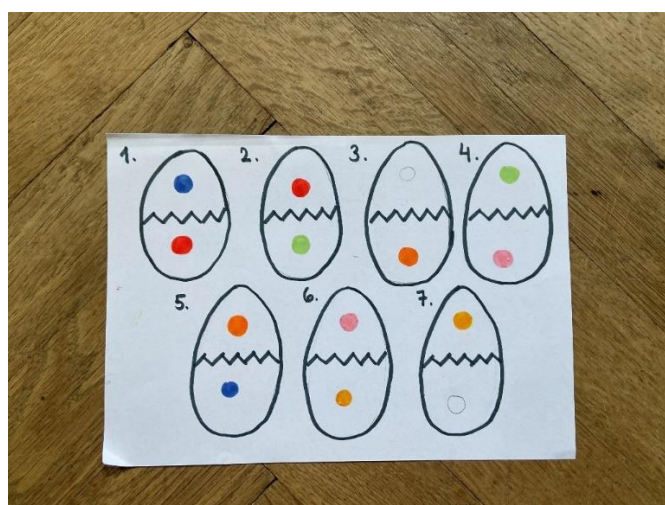
Organizace: Individuálně u stolečků, děti jsou rozdělené podle věku

Obrázek 15: Spojování barevných vajíček pro nejmenší (Zdroj: vlastní)

Obrázek 16: Spojování vajíček pro předškoláky (Zdroj: vlastní)

Obrázek 17: Zadání spojení barevných vajíček (Zdroj: vlastní)

Obrázek 18: Výsledek barevného spojování (Zdroj: vlastní)

4.4 DALŠÍ AKTIVITY NA VELIKONOCE

4.4.1 POHYBOVÉ

Vajíčko z hnízda do hnízda

Motivace a zadání úkolu:

S dětmi si nejdříve procvičíme jemnou motoriku. Každý dostane barevný papír, malé děti jeden a velké děti dva. Děti sedí u stolečku a jejich úkolem je papír zmuchlat do kuličky a budou nám představovat barevná vajíčka. Poté se přesuneme na koberec a děti rozdělíme do dvou družstev. Družstva stojí v zástupech za sebou a vždy první dítě má před sebou obruč (hnízdo) plnou zmuchlaných barevných vajíček (papírů). Na protější straně cca 6 metrů od startu je umístěna druhá obruč, ale ta je prázdná. Úkolem dětí je mezi sebou ve dvojicích soutěžit, kdo všechna vajíčka po jednom přesune do druhého hnízda nejrychleji. Takto postupujeme s celým zástupem. Vyhrává družstvo, které má největší počet bodů. Děti v zástupu volíme za sebe tak, aby byly s protivníkem na stejné pohybové úrovni.

Varianta může být, že každé dítě nese jedno vajíčko, vrátí se zpět k zástupu, aby plácnutím odstartovalo další dítě.

Cíl: Rozvoj hbitosti, hrubé motoriky, jemné motoriky, koordinace pohybů

Pomůcky: Barevná papírová vajíčka, obruč

Organizace: Skupinová ve dvou družstvech, zúčastní se všechny děti

Vajíčkové předávání

Motivace a zadání úkolu:

Aktivitu bych volila spíše pro předškolní děti, vhodná je pro homogenní třídu předškoláků. Děti máme rozdělené do dvou družstev seřazené do zástupu. Vhodnější je aktivitu realizovat venku na školní zahradě, jelikož použijeme uvařené barevné velikonoční vajíčko. Děti soutěží v předávání vajíčka ve stoji rozkročném, vajíčko putuje od posledního člena skupiny dopředu k začínajícímu. Poslední vždy po poslání vajíčka přeběhne před prvního. Vyhrává to družstvo, které nerozbilo vajíčko a vyměnilo si všechny členy v zástupu. Pohybovou činnost můžeme obměňovat tak, že si vajíčko v dalším kole mohou předávat ze strany na stranu či nad hlavami.

Cíl: Rozvoj přesnosti, rychlosti, hrubé motoriky, jemné motoriky, koordinace pohybů

Pomůcky: Uvařená barevná vajíčka

Organizace: Skupinová ve dvou družstvech, zúčastní se všechny děti (ideální pro předškoláky)

Vajíčková honěná

Motivace a zadání úkolu:

Na vajíčkovou honěnou si musí přinést každé dítě svůj malý proutěný košíček. Aktivita je vhodná pro starší děti, ideálně opět pro homogenní třídu předškoláků. Cílem této hry je, že jeden vybraný má v košíčku barevné vajíčko (může být umělé) a chytá děti způsobem, že koho chytí, vloží mu do košíku vajíčko. Chycený se chce vajíčka co nejdříve zbavit, a tak chytá dalšího člena hry, kterému opět po chycení předává vajíčko do košíku. Aktivitu můžeme ztížit tím, že přidáme do hry ještě jedno vajíčko, chytají tak děti dvě.

Cíl: Rozvoj hbitosti, hrubé motoriky, koordinace pohybů

Pomůcky: Košík, vajíčko

Organizace: Hromadná forma činnosti, zúčastní se všechny děti (ideální pro předškoláky)

Na zaječí ocásky

Motivace a zadání úkolu

Děti začarujeme do zajíčků a jejich úkolem je zastrčit si šátek za kalhoty zezadu jako zaječí ocásek. Pohybují se po prostoru herny a snaží se ostatním členům „ukrást“ jejich ocásek. Děti si nesmí svůj šátek držet, musejí se pohybovat tak, aby jim nebyl ukraden ostatními. Pokud jim někdo šátek ukradne, mohou hrát dál a sebrat ocásek někomu jinému. Krást se smí vždy jen jeden ocásek. Ukradený ocásek si dotyčný zastrčí do kalhot ke svému ocásku. Vyhrává ten, kdo má největší počet sebraných zaječích ocásků (šátků), aktivitu můžeme několikrát opakovat.

Cíl: Rozvoj hbitosti, hrubé motoriky, postřehu, koordinace pohybů

Pomůcky: Šátky

Organizace: Hromadná forma činnosti, zúčastní se všechny děti všech věkových kategorií

Schované vajíčko

Motivace a zadání úkolu:

Tato aktivita je zaměřena spíše na jemnou motoriku, děti sedí v kroužku, mají pokrčené nohy a jsou co nejbliže u sebe. Jedno vybrané dítě jde za dveře a my zatím vybereme jednoho, kdo začne posílat vajíčko pod nohama po kroužku. Cílem této aktivity je, aby hádající po příchodu do třídy uhádal, kdo má zrovna vajíčko pod nohama. Děti se snaží být co nejméně nápadné, aby nikdo nepoznal, kdo ho zrovna skrývá. Po uhádnutí schovaného vajíčka se děti mezi sebou vymění a jde hádat ten, kdo měl u sebe uhádnuté vajíčko. Aktivitu můžeme několikrát opakovat.

Cíl: Rozvoj přesnosti, jemné motoriky, postřehu, koordinace ruky a oka

Pomůcky: Vajíčko

Organizace: Hromadná forma činnosti, zúčastní se všechny děti všech věkových kategorií

Slepice, hýbejte se

Motivace a zadání úkolu

Další velikonoční aktivitou je Slepice, hýbejte se. Je to obměna pro hru Škatulata, hýbejte se. Nyní jsou děti začarované do slepic, každé stojí na svém barevném „vajíčku“, to pro nás představuje barevný puntík. Paní učitelka říká „Slepice, hýbejte se z vajíčka na vajíčko“. Děti musejí přeběhnout na jinou barvu puntíku. Hru můžeme ztížit tím, že jedno vajíčko odebereme a hra se nám stává jinou tím, že vždy jeden hráč, který nenajde jiné vajíčko, vypadává.

Cíl: Rozvoj hbitosti, hrubé motoriky, postřehu, koordinace pohybů, barevné představivosti

Pomůcky: Barevné puntíky

Organizace: Hromadná forma činnosti, zúčastní se všechny děti všech věkových kategorií

Na barevná hnízda

Motivace a zadání úkolu:

Děti mají určenou svou barevnou obruč jako své hnízdo a jsou začarované do ptáčků. Po puštění hudby se ptáčci rozletí do krajin (po třídě), pažemi mávají jako ptáci křídly. Po zastavení hudby mají za úkol všichni ptáčci doletět (doběhnout) do svého hnízda. Aktivitu několikrát opakujeme a je vhodná pro všechny věkové kategorie dětí ve školce.

Cíl: Rozvoj paměti, prostorové orientace, hrubé motoriky, postřehu, koordinace pohybů, uvědomění si své barvy

Pomůcky: Barevné obruče

Organizace: Hromadná forma činnosti, zúčastní se všechny děti všech věkových kategorií

4.4.2 VÝTVARNÉ A TVOŘIVÉ

Velikonoční věnec z vajíček

Motivace a zadání úkolu:

Aktivitu bych volila pro předškolní děti, které již mají více rozvinutou jemnou motoriku. Děti mají za úkol vystříhnout dvě nakreslená vajíčka na barevném papíru a jedno na bílém papíru. Rozvíjíme zde jemnou motoriku a soustředěnost na stříhání. Děti si vždy jednou rukou drží papír a druhou stříhají. Stále je hlídáme a dáváme na ně pozor, aby se nestalo zranění. S dětmi sedíme u stolečku a pracujeme individuálně, maximálně se dvěma dětmi najednou. Po dostříhání vajíček mají za úkol bílé vajíčko vybarvit, ozdobit, aby bylo veselé. Nakonec společně seskládáme vajíčka do tvaru věnce, slepíme, připevníme šňůrku a ozdobíme si ve školce dveře (obrázek 19).

Cíl: Rozvoj orientace po papíru, koordinace ruky a oka, uvědomění si barev, rozvoj jemné motoriky, osvojení si stříhání

Pomůcky: Barevné papíry, nůžky, pastelky, lepidlo, provázek

Organizace: Individuální a skupinová forma činnosti, zúčastní se pouze předškolní děti

Obrázek 19: Velikonoční věnec (Zdroj: vlastní)

Velikonoční pečení – zajíc

Motivace a zadání úkolu:

Na perníkového zajíce (obrázek 20) potřebujeme 400 g polohrubé mouky, 1 lžičku jedlé sody, 140 g moučkového cukru a perníkové koření (cca 1 lžička). Vše řádně pořádně promícháme a přidáváme 50 g másla, 2 vejce, 2 lžíce medu a mléko. Vypracujeme těsto, které děti mohou promáchat a každý si na něj sáhne. Poté vyválíme těsto na válu a každé dítě si vykrojí svého zajíčka. Následně dáme plech do trouby a pečeme na 170 stupňů cca 10 minut. Po vyndání plechu z trouby si každé dítě potřese svého zajíčka žloutkem. Perníčky jsou ihned po vyndání jedlé.

Cíl: Rozvoj jemné motoriky, koordinace ruky a oka

Pomůcky: Ingredience na pečení, plech, pečicí papír, vykrajovátko

Organizace: Hromadná forma činnosti, zúčastní se všechny děti

Obrázek 20: Velikonoční pečení (Zdroj: vlastní)

Zajíc z drátku

Motivace a zadání úkolu:

Tato pracovní činnost je pro starší děti a je skvělým pomocníkem pro rozvoj jemné motoriky. Je to totiž práce s drátkem. Děti dostanou měkký drátek, aby s ním dokázaly pracovat. Vytvoříme si tak hlavu zajíčka, nejdříve drátek točíme kolem ruky a vznikne nám kruh, poté vytvoříme zaječí ouška (obrázek 21). Činnost s dětmi děláme individuálně a

nepospícháme na ně, necháváme jim dostatek času, nestresujeme je. Pracovní činnost několikrát opakujeme, poté doladíme do dokonalosti. Zajíček nám může ozdobit květináč, kytičku atd.

Cíl: Rozvoj jemné motoriky, koordinace ruky a oka, práce s drátkem, fantazie

Pomůcky: Drátek

Organizace: Individuální forma činnosti, zúčastní se spíše starší děti (4 - 6 let)

Obrázek 21: Zajíc z drátku (Zdroj: vlastní)

Velikonoční zajíc

Motivace a zadání úkolu:

Aktivitu můžeme připravit jak pro mladší děti, tak pro starší. Mladší děti dostanou vystřiženého zajíce z bílého papíru a jejich úkolem je vybarvit ho po celé ploše. Starší děti dostanou již na barevném papíru nakresleného zajíce a jejich úkolem je ho vystříhnout (obrázek 22). Dětem, které stříhají, podáváme dopomoc, složitější části vystříhneme v krajní situaci my, jinak se snažíme nechávat vše na dětech. Osobně mi přijde, že v dnešní době děti ve školce málo stříhají, proto jsem vybrala aktivitu, kde se v tom mohou rozvíjet. Když mají všichni vystřiženo či vybarveno, připravíme si z vaty kuličku, kterou připevníme na místo ocásku. V menším počtu dětí můžeme pracovat dohromady, ale já se přikláním ke skupinovému pracím, jelikož mohu s předškoláky pracovat individuálně. Nakonec můžeme ouška propíchnout jehlou s nití a zajíce si tak vystavit jako řetěz v šatně.

Cíl: Rozvoj orientace po papíru, koordinace ruky a oka, uvědomění si barev, rozvoj jemné motoriky, osvojení si stříhání

Pomůcky: Barevné papíry, nůžky, šablona bílého zajíce, pastelky, lepidlo, vata, jehla a nit

Organizace: Individuální či skupinová forma činnosti, zúčastní se všechny děti

Obrázek 22: Velikonoční zajíc (Zdroj: vlastní)

Veselé kuřátko

Motivace a zadání úkolu:

Činnost můžeme opět rozdělit pro mladší a starší děti. Pro mladší vše předem nachystáme a dostanou části kuřátka již vystřižené. Jejich úkolem bude poskládat části kuřátka na tělíčko přesně tak, jak patří, a poté vše nalepíme. Nakonec přidáme provázek na nožky a kuřátko je hotové. Starší děti budou mít práci obdobnou, ale tělo kuřátka (formou vajíčka) si opět budou muset vystříhnout, poté se navazuje totožně. S dětmi bych opět pracovala individuálně, abychom si mohli u částí kuřátka povídat, popisovat je a učit se nová slova (zobáček, mašlička, křidélka apod.) Hotové kuřátko (obrázek 23) si děti mohou odnést domů a vyzdobit tak maminkám jejich domácnost na Velikonoce.

Cíl: Rozvoj orientace po papíru, koordinace ruky a oka, poslušnosti, rozvoj jemné motoriky, nápodoby, osvojení si stříhání

Pomůcky: Barevné papíry, nůžky, pastelky, lepidlo, provázek

Organizace: Individuální forma činnosti, zúčastní se pouze předškolní děti

Obrázek 23: Veselé kuřátko (Zdroj: vlastní)

Jarní květinčky

Motivace a zadání úkolu:

K Velikonocům neodmyslitelně patří jaro a s tím i rozkvetlé květiny. Děti dostanou již připravené vystřižené květinčky, které potřebe vazelínou. Poté se pustíme do zapouštění barviček do květin. Máme připravené akrylové barvy, děti si volí barvy podle sebe. A pomocí štětce zapouštějí barvičky do sebe, a tak jim vznikají i barvy nové. Děti tato aktivita velmi baví a rozvíjí v nich hlavně fantazii a představivost. Hotové výrobky necháme uschnout a poté je můžeme doplnit špejlemi a zapíchnout do květináče. Ale i samotné květinčky si můžeme vystavit (obrázek 24).

Cíl: Rozvoj fantazie, představivosti, koordinace ruky a oka, posloupnosti, rozvoj jemné motoriky, kreativity, abstrakce

Pomůcky: Vystřižené květiny, vazelíny, štětec, voda, akrylové barvy

Organizace: Individuální forma činnosti, zúčastní se všechny věkové kategorie dětí

Obrázek 24: Jarní květinčky (Zdroj: vlastní)

Ušatá vajíčka

Motivace a zadání úkolu:

Vtipným a veselým výtvarným úkolem jsou ušatá vajíčka (obrázek 25). Vajíčka jsou jedním z hlavních symbolů Velikonoc, stejně tak jako velikonoční zajíček. Proto tyto dva symboly spojíme dohromady a vzniknou nám ušatá vajíčka. Děti dostanou již vystřižená vajíčka a k tomu zaječí ouška. Jejich úkolem je nalepit je na vajíčko. V poslední řadě vajíčka vesele vyzdobíme, nesmíme zapomenout na oči a čumák. Hotové veselé výrobky nám budou zdobit třídu.

Cíl: Rozvoj fantazie, představivosti, koordinace ruky a oka, posloupnosti, rozvoj jemné motoriky, kreativity

Pomůcky: Vystřižená vajíčka, ouška, pastelky, oči, čumák

Organizace: Individuální forma činnosti, zúčastní se všechny věkové kategorie dětí

Obrázek 25: Ušatá vajíčka (Zdroj: vlastní)

Velikonoční ovečka

Motivace a zadání úkolu:

Pro tvorbu ovečky použijeme netradiční materiál, který děti mohou znát od maminky. Je to odličovací tampónek. Činnost bych volila spíše pro starší děti, protože je zaměřena na rozvoj stříhání. Děti dostanou předkreslené části ovečky, které musejí vystříhat. Jsou to jednoduché části těla jako hlava s ouškama a nožky. Po vystříhání sestaví ovečku k sobě a příslušné části k ní přilepí. Nakonec domalují kopyta, vnitřek oušek a čumáček s očky. Na výzdobu ovčí hlavy nám poslouží vata a na ovečky tělo mašle z provázku (obrázek 26).

Cíl: Rozvoj fantazie, představivosti, koordinace ruky a oka, poslušnosti, rozvoj jemné motoriky, kreativity, stříhání

Pomůcky: Části těla ovečky, vatový tampónek, vata, pastelky, mašle

Organizace: Individuální forma činnosti, zúčastní se starší dětí (5 - 6 let)

Obrázek 26: Velikonoční ovečka (Zdroj: vlastní)

Velikonoční ovečka do květináče

Motivace a zadání úkolu:

Tato aktivita je vhodná pro manipulaci a sestavování předmětů, ideální pro rozvoj jemné motoriky u dětí. Děti dostanou špejli a části ovečky, které budou jen seskupovat k sobě. Nejdříve si na špejli připevní látkové tělo s mašlí a poté napíchnou polystyrénovou hlavu. Hlavu ozdobíme přilepením oušek a vlny. Nakonec jen dokreslíme obličej a máme krásnou ovečku (obrázek 27). Manipulace s předměty u výtvarných činností v mateřských školách trochu chybí, a přitom jsou výrobky tak pěkné. Činnosti se mohou zúčastnit všechny děti.

Cíl: Rozvoj fantazie, představivosti, koordinace ruky a oka, posloupnosti, rozvoj jemné motoriky, kreativity

Pomůcky: Špejle, tělo, polystyrenová hlava, ouška, vlna, fix

Organizace: Individuální forma činnosti, zúčastní se všechny věkové kategorie dětí

Obrázek 27: Velikonoční ovečka do květináče (Zdroj: vlastní)

Jarní květinový pokus

Motivace a zadání úkolu:

Děti si nejprve vymalují připravenou papírovou kytičku. Po vymalování menším dětem pomůžeme s vystříháním kytičky a starší děti již stříhají samy, a nakonec květinu zabalíme do poupátka. Poté připravíme lavor, kam postupně zhotovené květinčky umístíme. Najednou bude úplné ticho a my jen pozorujeme, co se s kytičkou děje (obrázek 28). Děti budou unešené, že se květinka sama rozbalí jako leknín na samotném rybníku. A tak se nás začínají po chvíli ptát, proč se květinka namočila. Dětem vysvětlíme, že papír je savý materiál, a že po nasátí vody jde kytička pod vodu.

Myslím si, že tyto badatelské pokusy jsou velmi důležité a pro děti přínosné. Jelikož děti předškolního věku mají velký počet otázek ohledně našeho světa. Děti rády objevují svět. Během pokusu vymýšlejí postup, formulují závěr, výsledek a ověří si každou svou otázku.

Cíl: Rozvoj fantazie, představivosti, koordinace ruky a oka, vnímání pomocí zraku, intuice

Pomůcky: Kytičky, pastelky, lavor, voda

Organizace: Hromadná forma činnosti, zúčastní se všechny věkové kategorie dětí

Obrázek 28: Jarní pokus (Zdroj: vlastní)

4.5 POHYBOVÉ AKTIVITY NA VÁNOCE

Zdobení stromečku

Motivace a zadání úkolu:

Pohybová aktivita s názvem Zdobení stromečku je pro děti velmi oblíbenou. Spočívá v tom, že jsou děti rozdělené do dvou družstev v zástupu, vedle sebe stojí vždy děti stejně rychlé. První stojící v zástupu má před sebou košík s vánočními ozdobami. Jeho úkolem je po signálu paní učitelky vzít jednu ozdobu z košíku, běžet na konec herny, kde je připravený vánoční stromeček, a stromek pomocí ozdoby ozdobit. Poté se vrací zpět do týmu a vyběhne další člen. Takto zdobí stromeček postupně všechny děti. Která skupinka nazdobí stromeček dříve, vyhrává.

Cíl: Rozvoj hrubé motoriky, postřehu, rychlosti, soutěživosti a podpory ze strany týmu

Pomůcky: Vánoční stromek, košík, ozdoby

Organizace: Skupinová forma činnosti, zúčastní se všechny děti všech věkových kategorií

Ježíškova cesta

Motivace a zadání úkolu:

Tato aktivita je zaměřena na rozvoj sebekontroly. A to tím, že děti musí být po celou dobu činnosti potichu. Jejich úkolem je přejít překážkovou dráhu (obrázek 34) zcela beze slov, aby nevystrašily Ježíška, který se do školky jistě za dětmi blíží. Kdo při aktivitě promluví, vypadává.

Cíl: Rozvoj hrubé motoriky, sebekontroly, koordinace pohybů, soustředění

Pomůcky: Obruče, tunel, lavička, tyče, žíněnka

Organizace: Hromadná forma činnosti, zúčastní se všechny děti všech věkových kategorií

Chodníčky ve sněhu

Motivace a zadání úkolu:

Tato aktivita je zaměřena na rozvoj propriocepce (vnímavosti chodidla). Děti mají sundané bačkorky a bosé nohy. Stojí ve dvou zástupech a po dráze jsou umístěny záchranné kameny (balanční kameny, či jiné pomůcky). Jejich úkolem je postupně celé družstvo přejít po kamenech různých tvarů a výběžků. Děti mohou vycházet hned za sebou. Nesmějí ale spadnout, ani špatně šlápnout mimo kameny, protože je kolem "studený sníh". Skupinka, která kameny projde bez újmy nejrychleji, vyhrává.

Cíl: Rozvoj hrubé motoriky, propriocepce, koordinace pohybů, rovnováhy, soustředění

Pomůcky: Balanční kameny, či jiné pomůcky

Organizace: Skupinová forma činnosti, zúčastní se všechny děti všech věkových kategorií

Vánoční závody

Motivace a zadání úkolu:

Tato aktivita je spojena s manipulací s předmětem. Děti jsou připravené v zástupech po dvojicích za startovací čarou. U startovací čáry je připravená obruč, kde jsou zabalené krabice (dárky) a děti si zahrají na Ježíška. Jejich úkolem je přenést dárky do druhé obruče na konci herny. Vždy vybíhá z družstva jen jedno dítě, vybere si z obruče jeden dárek a běží s ním po prázdné rovné dráze k druhé obruči, kam dárek položí a běží zpět, poté vybíhá další Ježíšek. Vyhrává to družstvo, které má jako první přendané dárky v druhé obruči. Děti motivujeme tím, že přendávají dárky z pytle do pytle jako Ježíšek.

Cíl: Rozvoj hrubé motoriky, postřehu, koordinace oka a těla, manipulace s dárkem

Pomůcky: Obruče, dárky

Organizace: Skupinová forma činnosti, zúčastní se všechny děti všech věkových kategorií

Sněhové vločky

Motivace a zadání úkolu:

K Vánocům neodmyslitelně patří sníh, a i tato aktivita na něj bude zaměřena. Děti si nejdříve vyrobí v rámci výtvarné činnosti svou sněhovou vločku, kterou použijeme při pohybové aktivitě. Sněhové vločky z papíru rozmístíme po koberci v herně. Každý stojí na své vločce, jeden dobrovolník svou vločku, ale uklidí. Dětem pouštíme tematické vánoční a zimní písničky, vždy po ukončení hudby musí jedinec najít nějakou volnou papírovou vločku a stoupnout si na ni. Kdo nestojí na žádné, vypadává, poté se znovu hudba pustí. Aktivitu několikrát opakujeme dle zájmu dětí.

Variantou může být i to, aby děti nevypadávaly ze hry, že pokud dítě nenajde volnou vločku, musí se o ní podělit s kamarádem.

Cíl: Rozvoj hrubé motoriky, postřehu, koordinace oka a těla, hbitosti, soutěživosti

Pomůcky: Rádio, sněhové vločky

Organizace: Hromadná forma činnosti, zúčastní se všechny děti všech věkových kategorií

Koulovaná

Motivace a zadání úkolu:

Děti jsou rozdělené na dvě poloviny podle věku i silových schopností dětí. Třidu rozdělíme lanem napůl a na lano umístíme koše s papírovými koulemi (sněhové koule). Ty máme z předešlé pracovní činnosti při rozvoji jemné motoriky připravené. Úkol dětí je po signálu paní učitelky běžet ke košům k lanu a začít házet koule na stranu druhého družstva. Děti tak trénují hod koule svou vyhraněnou rukou. Děti při hodu kontrolujeme, aby si neublížily. Po určitém čase hru ukončíme a spočítáme koule na každé straně. Na které straně je koulí méně, ta vyhrává. Hru můžeme několikrát opakovat.

Cíl: Rozvoj hrubé motoriky, jemné motoriky, koordinace ruky a oka, hbitosti, laterality ruky

Pomůcky: Lano, koše, papírové koule

Organizace: Skupinová forma činnosti, zúčastní se všechny děti všech věkových kategorií

Ptačí závody

Motivace a zadání úkolu:

Začarujeme děti do ptáčků, kteří se na zimu odstěhovali do teplých krajin. Děti tvoří tři družstva, seřazené v zástupu za sebou. Trojice vedle sebe vždy tvoří stejně staré děti se stejnými pohybovými schopnostmi. Každý první v zástupu dostane vyrobený papírový zobáček z kolíčku na prádlo a jejich úkolem je z mističky nabrat knoflík jako ptačí krmení. Po nabrání musejí běžet po prázdné dráze na konec herny, kde je připravený plyšový pták v hnízdě, a děti musejí zobáčkem knoflík do hnízda umístit. Poté se vrací zpátky do družstva, předají papírový zobák a vybíhá další v pořadí. Vyhrává to družstvo, které ptačí krmení přeneso jako první.

Cíl: Rozvoj hrubé motoriky, koordinace ruky a oka, rychlosti

Pomůcky: Knoflíky, papírový zobák, plyšový pták a hnízdo

Organizace: Skupinová forma činnosti, zúčastní se všechny děti všech věkových kategorií

4.6 POHYBOVÉ AKTIVITY NA HALLOWEEN

Na lepidlé mumie

Motivace a zadání úkolu:

Tato aktivita začíná tím, že paní učitelka děti začaruje do mumií, děti poletují po herně na zvuky tamburíny. Po úderu do tamburíny se děti musejí zastavit a na pokyn paní učitelky najít jinou mumií k sobě do dvojice. Paní učitelka řekne část těla, za kterou se děti musejí chytit nebo které se mají dotknout (neboli slepit k sobě), například ruce, koleno, ucho, čelo. Poté se děti opět rozeběhnou a čekají na další signál. Aktivitu několikrát opakujeme. Můžeme ji obměnit tím, že místo dvojic tvoříme větší skupinky (trojice, čtveřice) a děti se snaží přijít na to, jak se za společnou část ve větším počtu chytit.

Cíl: Rozvoj hrubé motoriky, postřehu, koordinace pohybů, uvědomění si částí těla

Pomůcky: Tamburína

Organizace: Hromadná (z části skupinová) forma činnosti, zúčastní se všechny děti všech věkových kategorií

Na strašidelné sochy

Motivace a zadání úkolu:

Aktivita s názvem na sochy už vyplývá z názvu. Můžeme činnost začlenit do čarodějnického sletu, karnevalu. Děti se pohybují, tancují, skotačí do hudby a na zastavení hudby se musejí zastavit a nehnutě stát na místě. Zároveň ale musejí udělat nějakou pózu a strašidelný výraz ve tváři. Aktivitu obměňujeme způsobem, že vybereme vždy jedno dítě, a to má za úkol obejít kamarády a vybrat nejstrašidelnější sochu. Kdo se ale po zastavení nepřestane hýbat, dostane od učitelky černý puntík. U aktivity se můžeme s dětmi dále bavit o emocích. Jak se asi strašidelná socha může cítit, je veselá nebo smutná? Činnost několikrát opakujeme. Na závěr společně spočteme černé puntíky.

Cíl: Rozvoj hrubé motoriky, postřehu, koordinace pohybů, používání emocí

Pomůcky: Hudba, černé puntíky

Organizace: Hromadná forma činnosti, zúčastní se všechny děti všech věkových kategorií

Čarodějnické létání

Motivace a zadání úkolu

Děti mají již z jiné aktivity vyrobené čarodějnické koště. Opatrně s ním na čarodějnické písničky létají po třídě, tančí, veselí se. Uprostřed herny je natažené lano, děti musejí být opatrné, aby nezakoply. Dbáme na bezpečnost dětí po celou dobu pohybové činnosti. Na zastavení hudby se čarodějnice a čarodějové slétnou na provaz, který představuje čarodějnické doupě. Vypadává to dítě, které dolétne na provaz jako poslední. Aktivitu několikrát opakujeme, obměňujeme tím, že připravíme i další možný domeček.

Cíl: Rozvoj hrubé motoriky, postřehu, hbitosti, ohleduplnosti

Pomůcky: Hudba, koště, provaz

Organizace: Hromadná forma činnosti, zúčastní se všechny děti všech věkových kategorií

Výcvik čarodějnic a čarodějů

Motivace a zadání úkolu:

Výcvik čarodějů a čarodějnic proběhne formou překážkové dráhy. Dětem povíme o tom, že i každý voják potřebuje projít výcvikem. My ale nyní jsme čarodějnice a čarodějové a naším úkolem je projít překážkovou dráhu co nejlépe. Děti vždy čekají na signál paní učitelky, aby mohly do dráhy vstoupit a začít ji plnit. Dáváme dětem dopomoc a dbáme o jejich bezpečnost po celou dobu. Pro předškoláky můžeme aktivity ztížit a obměnit tím, že si vždy jeden zaváže oči a druhý kamarád ho pomocí slovní navigace (v případě obav mu může podat ruku) po dráze provede ještě jednou. Rozvíjíme tak sluchové vnímání, jelikož musí jedinec se zavázanýma očima dbát na každý povel a správně reagovat.

Cíl: Rozvoj hrubé motoriky, přesnosti, koordinace pohybů, postřehu na signál, sluchového vnímání, spolupráce

Pomůcky: Lavička, kužely, lano, tyče, kostky, puntíky barevné

Organizace: Hromadná forma činnosti, zúčastní se všechny děti všech věkových kategorií

Slalomové čarování

Motivace a zadání úkolu:

Slalomové čarování je aktivita, kdy u dětí podporujeme soutěživost, ale zároveň soustředěnost. Děti drží v ruce lžici a na ní mají položené umělé strašidelné oko (nebo míček, který oko představuje). Jsou rozdělené do dvou družstev a stojí v zástupu za sebou. První stojí vždy na startovací čáře a drží lžici. Po signálu paní učitelky první vyběhává, slalomem oběhne připravenou dráhu, volíme jednoduché pomůcky, překážky, přece jenom to pro děti s držením předmětu bude obtížnější. Tato dráha obsahuje slalom mezi kužely a chůzi po kamenech, nakonec dítě oběhne kostku a vrátí se zpátky do družstva a předává lžici druhému. Takto se celá skupinka vymění. Aktivitu můžeme obměnit tím, že si děti vyzkouší přenos umělého oka i na jiném předmětu (lopatka, talířek, knížka). Nakonec zhodnotíme, jaké přenášení bylo pro ostatní nejobtížnější. Malé děti mají dráhu kratší, oběhnou jen kužely a vracejí se zpátky do týmu. Aktivitu lze také provádět nesoutěžně, každé dítě by mělo svou lžici a strašidelné oko (míček) a zkusilo by si dráhu projít. Děti by nečekaly, až ten před ním projde celou dráhu (nestály by tak dlouho v zástupu).

Cíl: Rozvoj hrubé motoriky, přesnosti, koordinace pohybů, balancování předmětu, postřehu na signál, soutěživosti

Pomůcky: Kužely, kameny, míček/strašidelné oko, lžice, lopatka, talířek, knížka, startovací čára, kostka

Organizace: Skupinová forma činnosti (děti rozdělené na dva týmy), zúčastní se všechny děti všech věkových kategorií

Když čaroděj ztratí zrak

Motivace a zadání úkolu:

Tato pohybová činnost je propojená s rozvojem sluchu a je vhodná spíše pro starší děti. Spočívá v tom, že si předškolní děti utvoří dvojice a vždy jeden z nich má zavázané oči a druhý vydává zvuky nebo může použít nějaké předměty pro tvorbu zvuku, například hudební dřívka, tamburínu. Dítě se zavázanýma očima se snaží chodit po zvukovém signálu kamaráda, nakonec si dvojice role prohodí. Vždy se soustředíme jen na jednu dvojici, ostatní děti sedí na koberci a pozorují předvádějící.

Cíl: Rozvoj sluchového vnímání, přesnosti, koordinace pohybů, postřehu na signál

Pomůcky: Šátek, pomůcky pro tvorbu zvuku

Organizace: Skupinová forma činnosti (děti tvoří dvojice), zúčastní se pouze předškolní děti

Pavučina

Motivace a zadání úkolu:

Aktivita s názvem Pavučina je úplně jednoduchou činností, ale děti bude zaručeně bavit. Postačí nám jen nějaká síť s větším počtem ok. Síť rozmístíme buď ve třídě, nebo venku u stromů. Já volím venkovní prostory, mezi dva stromy umístím síť ve vzdálenosti cca jeden metr v dětské výšce. Před sítí je připravená startovací čára pro nejmenší. Děti stojí v zástupu, začíná házet první, vedle sebe má košík s tenisovými míčky (pro nás to budou opět velké oči). Jejich úkolem je se strefit do oka pavučiny, aby tím vystrašily pavouky, kteří jsou na síti upevnění. Každý má tři pokusy. Většina dětí ještě nemá vyhraněnou laterální, proto si pro hod vybírá libovolnou ruku, předškoláci by ale již měli házet dominantní rukou. Aktivitu pro větší děti ztížíme tím, že jim posuneme startovací čáru dále od košíku. Kdo se strefí nejčastěji, vyhrává. Úkol můžeme zopakovat a nechat děti házet nedominantní rukou.

Cíl: Rozvoj hrubé motoriky, přesnosti, koordinace pohybů, postřehu na signál, soutěživosti

Pomůcky: Síť, pavouci, tenisové míčky

Organizace: Hromadná forma činnosti (děti stojí v zástupu), zúčastní se všechny děti všech věkových kategorií

Závody na čarodějnickém koštěti

Motivace a zadání úkolu:

Děti použijí již vyrobené koště z výtvarných činností. Tato pohybová činnost je zaměřena na rozvoj rychlosti. Rozdělíme děti do dvou skupin, vytvoříme zástupy podle věku jedinců. Vždy vedle sebe stojí děti stejného věku, či stejně zdatné. Každý čaroděj má své koště, které má připravené v ruce a čeká na vzletnutí. Při čarodějnickém závodění závodí vždy jen jedna dvojice. Odstartování proběhne tlesknutím paní učitelky, a tak vyběhne první dvojice, která běží po prázdné dráze až ke kuželu na druhé straně herny. Po oběhnutí se vrací zpět ke svému týmu. Čekající čaroděj má připravenou ruku na tlesknutí od běžícího, po kterém sám může vzletnout na dráhu. Vyhrává ta čarodějnická skupina, která se vystřídá a doběhne zpět do zástupu jako první. Může obměnit starty z různých poloh (sed, led).

Cíl: Rozvoj hrubé motoriky, rychlosti, hbitosti, koordinace pohybů, postřehu na signál, soutěživosti

Pomůcky: Koště, kužel

Organizace: Skupinová forma činnosti (děti stojí v zástupu ve dvou týmech), zúčastní se všechny děti všech věkových kategorií

Netopýří kuželky

Motivace a zadání úkolu:

Tato aktivita je jednoduchá, ale pro děti velmi zábavná. Motivujeme je tím, že se musíme zbavit zlých netopýřů. Na kuželky přiděláme umělé netopýry nebo netopýří křídla. Dále potřebujeme červenou kouli na hod. Koule je lehká, není to klasická kuželková koule. Červená je proto, že je krvavá, a tím netopýry zastraší. Nejlepší by bylo vytvořit určitou kuželkovou trať, třeba na školní zahradě. Zúčastní se pouze předškoláci, protože je to činnosti náročnější. Hráči stojí v zástupu a první hráč má kouli v ruce. Dětem ukážeme a vysvětlíme, jak se koule hází. Každý má tři pokusy a poté se vystřídá s dalším.

Cíl: Návuk kuželkářského hodu jednoruč spodem, koordinace ruky a oka

Pomůcky: Kuželky, netopýři, koule

Organizace: Individuální (děti stojí v zástupu ve dvou týmech), zúčastní se pouze předškolní děti

Hod ropuchou na cíl

Motivace a zadání úkolu:

Další z aktivit, která je vhodná pro všechny věkové kategorie dětí, je hod ropuchou na cíl. Je to jednoduchá pohybová činnost, která děti vždy baví. Nejlepší podmínky pro uskutečnění jsou venku, jelikož se trochu zamažeme. Budeme potřebovat balicí papír, který připevníme na plot školní zahrady ve výšce očí dětí. Cca dva metry od plotu umístíme startovací čáru, za kterou děti vytvoří zástup. Dále máme připravený kyblík se zelenou či hnědou barvou (barva ropuchy) a umělé ropuchy, které do barvy vždy namočíme. Vždy první v zástupu si namočí svou ropuchu do barvy a hodí jí na připravený terč (papír). U dětí kontrolujeme správné nakročení a hod jejich dominantní rukou (např. levá noha vpředu a hod pravou rukou), pokud již mají vyhraněnou laterality. Pro obměnu činnosti můžeme přidat více barev, na papíru nám tak budou vznikat různá barevná propojení a můžeme to společně nazvat abstraktním uměním. Tato činnost se nám hodí jak do pohybových aktivit, tak i do výtvarných.

Cíl: Rozvoj hrubé motoriky, koordinace ruky a oka, uvědomění si barev

Pomůcky: Balicí papír, kyblík, barvy, umělá ropucha

Organizace: Individuální (děti stojí v zástupu ve dvou týmech), zúčastní se všechny děti všech věkových kategorií ze třídy

Sedmimílové běhání

Motivace a zadání úkolu

Asi každé dítě zná sedmimílové boty, které mají schopnost přenášení lidí. Tato aktivita děti vtáhne do říše pohádek. Nyní ale třídu motivujeme tím, že sedmimílové boty použijeme k tomu, abychom mohli utéct před zlým čarodějem, který se blíží do naší školky.

Vytvoříme z kolektivu dva týmy dětí, aby byly rychlostně vyrovnané. Každý tým je v zástupech připravený na startovní čáře. Vždy první z obou zástupů si obuje připravené boty (podobné těm z pohádky) a po odstartování vybíhá po prázdné trase, oběhne kužel a vrací se do svého družstva. Hlavním cílem aktivity je, aby boty děti neztratily. Po doběhnutí do svého týmu se přezuje další připravený a aktivita se takto opakuje, než doběhne celé družstvo. Vyhrávají ti, kteří budou jako družstvo nejrychlejší.

Cíl: Rozvoj hrubé motoriky, rychlosti, hbitosti, soutěživosti

Pomůcky: Boty, kužel

Organizace: Skupinová forma činnosti (děti stojí v zástupu ve dvou týmech), zúčastní se všechny děti všech věkových kategorií

Žabí lektvar

Motivace a zadání úkolu:

Tato aktivita je vhodná na zahřátí svalstva. Děti jsou opět rozdělené do dvou týmů stojících v zástupech za sebou. První stojí za startovní čarou, vždy na tlesknutí vybíhá první člen týmu. Jeho úkolem je proběhnout slalomovou dráhu kuželů až k lavičce. Na lavičce stojí vždy kouzelný hrníček plný žabího lektvaru ve formě ovocného džusu (0,5 dcl). Dítě, které přiběhne, musí nápoj vypít a stejnou cestou se vrací zpět ke svému družstvu. Dalšího člena se dotkne, a tím jeho závod končí. Každý další vybíhající ale čeká na signál tlesknutí od paní učitelky, aby dvojice vždy vybíhala najednou. Pro obměnu aktivity můžeme přidat vypití nápoje přes brčko, rozvíjíme zde i logopedickou prevenci. Zúčastní se všechny děti, zvládnou to i mladší.

Cíl: Rozvoj hrubé motoriky, přesnosti, koordinace pohybů, postřehu na signál, logopedická prevence

Pomůcky: Kužely, lavička, hrneček s nápojem

Organizace: Skupinová forma činnosti (děti stojí v zástupu), zúčastní se všechny děti všech věkových kategorií

Chodí strašák okolo

Motivace a zadání úkolu:

Tato pohybová aktivita je velmi známá pod názvem „Chodí pešek okolo“. Nyní ji obměníme a nazveme ji „Chodí strašák okolo“. Děti sedí v tureckém sedu v kroužku a mají zavřené oči. Jeden vybraný jedinec ze třídy je Strašák. Ten chodí vně kruhu dokola a vybírá si, koho „bouchne“. Ostatní děti říkají říkanku: Chodí strašák okolo, nedívej se na něho, kdo se na něj koukne, toho strašák bouchne. Po doříkání básničky zaklepe strašák na záda jednoho z kamarádů. Ten se zvedá z kroužku a snaží se strašáka doběhnout a chytit. Strašák se snaží utéct a zachránit se tím, že vlezde do kroužku přes volné místo po chytajícím. Pokud strašáka nechytí, stává se jím on sám. V dalším kole se hra opakuje stejně.

Cíl: Rozvoj hrubé motoriky, postřehu, rychlosti

Pomůcky: Žádné

Organizace: Hromadná forma činnosti, zúčastní se všechny děti všech věkových kategorií

Pavoučí doupě

Motivace a zadání úkolu:

Aktivitu s názvem Pavoučí doupě doporučuji plnit venku, nejlépe někde, kde vedle sebe rostou dva stromy. Mezi ně natáhneme provázek různě přes sebe, abychom vytvořili oka pavoučí sítě, kterými děti zvládnou prolézt. Pokud máme k dispozici prostor s více stromy, vytvoříme více sítí. Síť musí být umístěna již u země, jelikož děti se experimentování budou bát. Poté, co nám vznikne pavoučí síť, ji ještě vyzdobíme umělými pavouky, aby to pro děti bylo věrohodné.

Děti stojí v zástupu a jeden po druhém si vybírá oko, kterým bude chtít prolézt do bezpečí, jinak ho pavouk bude chtít sníst. Za každého odvážného zatleskáme, aby byly dále motivované a nebály se. Aktivitu můžeme několikrát obměňovat.

Cíl: Rozvoj hrubé motoriky, obratnosti, koordinace pohybů, odvahy

Pomůcky: Provázek, pavouci

Organizace: Hromadná forma činnosti, zúčastní se všechny děti všech věkových kategorií

5 DISKUZE

Předškolní děti nejčastěji zabavíme pohybovými aktivitami, které je velmi baví a vydrží u nich, proto by je pedagogové měli do svého výchovně-vzdělávacího procesu často zařazovat. Pro děti je důležité, aby se prostřednictvím pohybových aktivit rozvíjely již od raného věku, jelikož tím získávají důležité návyky pro život. Předškolní děti se rády učí hrou a prožitkem, je to pro ně nenásilná a zábavná forma výuky. Nesmíme zapomenout na to, že přestože se třídou pracujeme hromadně, musíme dbát na individuální potřeby každého dítěte.

Projekt i další připravené činnosti na téma České svátky mohou být uskutečněny v jakékoliv mateřské škole, či dětské skupině, kde jsou děti od 3 do 6 let. Projektové vyučování na téma Velikonoce je tvořeno na tři dny. Je zaměřeno na všestranný rozvoj dětí s důrazem na pohybové aktivity. Činnosti jsou určené pro heterogenní třídu čili pro všechny věkové kategorie předškolních dětí. Bavit by měly chlapce i děvčata.

Jak jsem již v kapitole Metodika práce zmínila, připravený projekt nebylo v letošním roce na Velikonoce s dětmi v dětské skupině, či mateřské škole možno realizovat. Nemohu tedy aktivity hodnotit na základě zpětné vazby z jejich realizace. Některé aktivity jsem však měla možnost vyzkoušet již dříve během své praxe. Fotografie výtvarných a dalších výrobků zachycují mé vlastní výtvořky, které jsem si pro děti připravila. Doufám, že je budu moct využít alespoň v dalších letech.

Projekt se pokusím zhodnotit ze svých předchozích zkušeností a znalostí toho, jaké děti v předškolním věku jsou, ať už po stránce fyzické (pohybové), psychické i sociální. Délka projektového vyučování v rozsahu tří dnů je přiměřená pro děti předškolního věku.

Děti milují a potřebují každodenní motivaci (knížky, zvířátka) a na tento projekt budou motivované formou postavičky zajíčka Hopsálka, který děti bude po celou dobu projektového vyučování provázet. Děti se tak na celou dobu stanou kamarády zajíčka a budou se snažit splnit všechny jeho úkoly. Projekt může probíhat v jedné třídě, ale může být i celoškolskou akcí, kdy se ho zúčastní více dětí. Z hlediska socializace se děti naučí spolupracovat a pomáhat si. Aktivity jsou uskutečňovány ve třídě na koberci v herně či u stolečků, některé mohou být realizovány venku na školní zahradě. Využijeme tak prostor celé mateřské školy. Děti budou dostávat za odvedené týmové či individuální činnosti razítko za splněnou aktivitu.

Činnosti jsou vybrané, či vytvořené s tím záměrem, aby děti všestranně rozvíjely. Děti si vyzkouší nové metody vyrábění velikonočních výtvorů, naučí se nové písničky a splní různě zaměřené pohybové aktivity. Práce obsahuje nejvíce pohybových aktivit, a to na rozvoj jak hrubé, tak jemné motoriky. Vše je uzpůsobeno tak, aby děti zvládly vše samostatně s pouhou malou pomocí. Veškeré činnosti a aktivity jsou začleněné do běžného provozu a režimu mateřské školy. Budou uskutečněny při ranních a odpoledních řízených jednotkách.

V připravených aktivitách by děti využívaly dostatek pomůcek. Pomůcky musí být předem zkontrolované, čisté a funkční (lavička, nůžky, lepidlo apod.). Při realizaci samotného projektového dne, kdy děti budou potřebovat možnou pomoc při pohybových aktivitách, či tvoření u stolečků, je vhodné, aby byly přítomny obě paní učitelky. Dostatek personálu je v tomto ohledu zapotřebí, jelikož děti jsou malé a potřebují pocit jistoty. Je důležité, aby učitelky mezi sebou po celou dobu komunikovaly a byly si vždy při realizaci nápomocné.

Závěrem projektových dnů bude zhodnocení a následná reflexe i sebereflexe. Děti dostanou drobné odměny od zajíčka.

Součástí bakalářské práce je soubor pohybových aktivit vztahujících se k dalším českým svátkům, a to konkrétně Vánocům a Halloweenu (Dušičkám). U každé aktivity je vždy přesně popsán její průběh, co rozvíjí, jaké pomůcky k ní potřebujeme a kde se bude uskutečňovat. Soubor obsahuje pestré činnosti a slouží jako inspirace pro budoucí tvorbu učitelek.

ZÁVĚR

Ve své bakalářské práci jsem se snažila hlavně o začlenění pohybových aktivit do oblasti oslav a tradic českých svátků, konkrétně v prostředí mateřské školy. Dle mého názoru se veškeré svátky a tradice, jako jsou např. Vánoce, Velikonoce a Halloween (Dušičky), v mateřské škole slaví a s dětmi tráví především formou výtvarných či hudebních aktivit. Mým cílem bylo vytvořit třídní projekt na Velikonoce se zaměřením zejména na aktivity pohybové. Cílem projektu je tak všestranný rozvoj dětí s důrazem na rozvoj pohybový. Při plánování jsem vycházela z RVP PV, kdy všechny činnosti vycházejí z integrovaných bloků a představují tak různé vzdělávací oblasti.

V teoretických východiscích práce jsem se v úvodní části zabývala otázkou projektu, jeho cílem, postupem a plánováním. Můj projekt je formou projektového vyučování, které je zde také zmíněno. Stručně jsem též popsala motorický vývoj předškolního dítěte a uvedla charakteristiku českých svátků a jejich zařazení do projektového vyučování.

V praktické části jsem se podrobně zabývala samotným třídním velikonočním projektem, ve kterém děti provází maskot, zajíc Hopsálek. Vytvořila jsem nabídku pestrých aktivit zaměřených právě na téma Velikonoce. Podrobně jsem vše popsala, každá aktivita má svou motivaci, svůj cíl, vypsání pomůcky a organizaci činnosti. Jelikož jsem nemohla kvůli nepříznivé epidemiologické situaci spojené s onemocněním Covid-19 projekt uskutečnit a doplnit ho fotografiemi z realizace, vytvořila jsem alespoň náčrt k některým pohybovým aktivitám z projektu. Dále jsem výtvarné a další aktivity doplnila fotografiemi vlastních výrobků, které jsem pro děti připravila. Projekt je tedy zatím jen teoretický, připravený pro jeho budoucí realizaci.

V práci se vyskytuje i zásobník dalších pohybových aktivit vztahujících se k dalším českým svátkům, Vánocům a Halloweenu (Dušičkám).

Snažila jsem se vše naplánovat s dostatečnou časovou rezervou, aby byly činnosti co nejlépe vytvořené a připravené k realizaci. Věřím, že příští rok se již vše vrátí do normálních kolejí a vytvořený projekt se mi podaří s dětmi v dětské skupině uskutečnit. Na práci s dětmi jsem se moc těšila. Dále bych byla ráda, aby má práce sloužila jako inspirace pro jiné paní učitelky, které by chtěly právě pohybové aktivity více začleňovat do řízených činností v jejich mateřských školách, či dětských skupinách.

RESUMÉ

Cílem této práce bylo vytvořit projektové vyučování na téma České svátky s důrazem na pohybové aktivity, a to konkrétně na téma Velikonoc. Jedním z úkolů bylo vytvořit zásobník dalších pohybových aktivit spojených s tématem Vánoc a Halloweenu (Dušiček).

Teoretická východiska jsou zaměřena na oblast motorického vývoje předškolních dětí, projekt, projektové vyučování, české svátky a jejich projektování. Druhá část práce obsahuje popis samotného projektového vyučování v délce trvání tří dnů na téma Velikonoce a zásobník dalších, především pohybových aktivit.

SUMMARY

The aim of this work was to create project teaching on the topic of Czech holidays with an emphasis on movement activities, specifically on the topic of Easter. One of the tasks was to create a collection of other movement activities related to the topic of Christmas and Halloween.

Theoretical background is focused mainly on the area of motor development of preschool children, project, project teaching, Czech holidays and their design. The second part is focused on the project teaching in the length of three days on the topic of Easter and the collection of other, mainly movement activities.

SEZNAM LITERATURY

- Animáček: časopis Televize Barrandov*. Praha: Egmont ČR, 2018. ISSN 1805-4790.
- BEDNÁŘOVÁ, Jiřina a Vlasta ŠMARDOVÁ. *Diagnostika dítěte předškolního věku: co by dítě mělo umět ve věku od 3 do 6 let*. Brno: Computer Press, 2007. ISBN 978-80-251-1829-0.
- BLAHUŠOVÁ, Eva. *Wellness, fitness*. Praha: Karolinum, 2005. ISBN 80-246-0891-X.
- Citáty slavných osobností. *Citáty slavných osobností* [online]. 2007 [cit. 2021-01-01]. Dostupné z: <https://citaty.net>
- DOLANSKÝ, Václav a Vladimír NĚMEC. *Projektový management*. Praha: Grada, 1996. ISBN 80-716-928-75.
- DVOŘÁKOVÁ, Hana. *Pohybem a hrou rozvíjíme osobnost dítěte: [tělesná výchova ve vzdělávacím programu mateřské školy]*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-693-4.
- DVOŘÁKOVÁ, Hana. *Pohybové činnosti pro předškolní vzdělávání*. Praha: Raabe, 2006. ISBN 80-86307-27-1.
- DVOŘÁKOVÁ, Hana. *Didaktika tělesné výchovy nejmenších dětí*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2007. ISBN 978-80-7290-298-9.
- DVOŘÁKOVÁ, Hana. *Sportujeme s nejmenšími dětmi*. Praha: Olympia, 2001. ISBN 80-7033-313-8.
- DVOŘÁKOVÁ, Markéta. *Projektové vyučování v české škole: vývoj, inspirace, současné problémy*. Praha: Karolinum, 2009. ISBN 978-80-246-1620-9.
- HOFBAUER, Břetislav. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-927-5.
- HUMEŠOVÁ, Marie. *Tradice a slavnosti v mateřské škole* [online]. České Budějovice, 2012 [cit. 2021-03-10]. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, pedagogická fakulta. PaedDr. Alena Váchová. Dostupné z: https://theses.cz/id/b5aysf/Bakalarska_prace.pdf
- KRATOCHVÍLOVÁ, Jana. *Teorie a praxe projektové výuky*. Brno: Masarykova univerzita, 2006. ISBN 80-210-4142-0.
- KRUŽÍKOVÁ, Marie. *Pisníček I*. Praha: Infra, 2011. ISBN 978-80-86666-35-8
- PŘIBOVÁ, Marie a Miloš MAŘÍK. *Základy marketingu*. Praha: Aleko, 1991. ISBN 80-853-4108-5.
- REKTORČÍK, Jaroslav, PIROŽEK Petr a Jana NOVÁ. *Projektový management ve sportu*. Brno: Masarykova univerzita, Fakulta sportovních studií, 2015. ISBN 978-80-210-7995-3.

ROSENAU, Milton. *Řízení projektů*. Praha: Computer Press, 2000. ISBN 978-802-511-50-60.

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání: RVP PV. [online]. Praha: MŠMT, 2018. 50 s. [cit. 2021-02-02]. Dostupné z <https://www.msmt.cz/file/45304/>

ŠOTTNEROVÁ, Dagmar. *Adventní čas*. Olomouc: Rubico, 2005. ISBN 80-7346-050-5.

TOMKOVÁ, Anna, KAŠOVÁ Jitka a Markéta DVOŘÁKOVÁ. *Učíme v projektech*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-527-1.

TROJAN, Stanislav. *Fyziologie a léčebná rehabilitace motoriky člověka*. Praha: Grada, 2005. ISBN 80-247-1296-2.

VONDRUŠKOVÁ, Alena. *České zvyky a obyčeje*. Praha: Albatros, 2004. ISBN 80-00-01356-8.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Pohádka O kohoutkovi a slepičce (Zdroj: časopis Animáček).....	20
Obrázek 2: Štafeta - náčrt (Zdroj: vlastní).....	22
Obrázek 3: Hod vajíčkem (Zdroj: vlastní).....	23
Obrázek 4: Slalomová dráha - náčrt (Zdroj: vlastní).....	24
Obrázek 5: Velikonoční pečení (Zdroj: vlastní).....	25
Obrázek 6: Ovečka do květináče (Zdroj: vlastní).....	26
Obrázek 7: Velikonoční písnička (Zdroj: zpěvník Písniček I.).....	27
Obrázek 8: Skok v pytli – náčrt (Zdroj: vlastní).....	29
Obrázek 9: Velikonoční vejce z PET víček (Zdroj: vlastní).....	31
Obrázek 10: Pracovní list - počet a barva vajíček (Zdroj: vlastní).....	31
Obrázek 11: Pracovní list - barevná vajíčka (Zdroj: vlastní).....	31
Obrázek 12: Skládačka - vajíčko (Zdroj: vlastní).....	32
Obrázek 13: Pracovní list - bludiště (Zdroj: vlastní).....	33
Obrázek 14: Překážková dráha – náčrt (Zdroj: vlastní).....	34
Obrázek 15: Spojování barevných vajíček pro nejmenší (Zdroj: vlastní).....	36
Obrázek 16: Spojování vajíček pro předškoláky (Zdroj: vlastní).....	36
Obrázek 17: Zadání spojení barevných vajíček (Zdroj: vlastní).....	36
Obrázek 18: Výsledek barevného spojování (Zdroj: vlastní).....	37
Obrázek 19: Velikonoční věnec (Zdroj: vlastní).....	41
Obrázek 20: Velikonoční pečení (Zdroj: vlastní).....	42
Obrázek 21: Zajíc z drátku (Zdroj: vlastní).....	43
Obrázek 22: Velikonoční zajíc (Zdroj: vlastní).....	44
Obrázek 23: Veselé kuřátko (Zdroj: vlastní).....	45
Obrázek 24: Jarní květinčky (Zdroj: vlastní).....	46
Obrázek 25: Ušatá vajíčka (Zdroj: vlastní).....	47
Obrázek 26: Velikonoční ovečka (Zdroj: vlastní).....	48
Obrázek 27: Velikonoční ovečka do květináče (Zdroj: vlastní).....	49
Obrázek 28: Jarní pokus (Zdroj: vlastní).....	50